KAVGA VE YORUM

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:15, Sayı:371, 20 Şubat 1989

İŞÇİNİN SESİ

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Yükseliş tüm ülke çapında başladı

EYLEMLER YAYILIYOR

- Bu yıl dev bir 1 Mayıs gösterisi yapmak, devrim kavgasına adım attırmak için,
- Ülke çapında yayılmış eylemleri aynı hedefe yöneltip, burjuvaziye ağır bir darbe vurmak için,
- Haydi örgütlü savaşımı daha da yükseltmeye!

Bu yıl işçi yılı, eylem yılı olacak diyorduk. Gerçekten de 1989 cıvıl cıvıl eylemler getirdi.

Ülkenin her tarafında, ezilen ve sömürülen işçi-emekçi yığınlar yaşadıkları haksızlıkları protesto ediyor, her köşeden eylemler yükseltiyorlar.

Alboy grevi çok güzel başladı

İstanbul Topkapı'da Alboy-Beymen fabrikasının militan işçileri, fabrika sahibi Cem Boyner'e, TÜSİAD başkanı seçilmesinin ertesinde güzel bir "hediye" vererek başkanlığını "kutladılar".

Cem Boyner'e ait ayakkabı fabrikasında geçen ekim ayından 25 Ocak'a dek süren toplu sözleşme görüşmelerinde Boyner, işçilerin isteklerini vermeye yanaşmadı. Deri-İş üyesi 201 işçi adına yürütülen toplu sözleşme görüşmelerinde sendika, ücretlerden önce idari maddeleri görüşmek istedi. Sendika, daha önceki toplu sözleşmede bulunmayan idari maddelerin bu kez toplu sözleşme hükümleri arasına girmesini istedi. Örneğin, işyerinde disiplin kurulu kurulması, sendika temsilcisinin işyeri disiplin kurulunun başkanı olması, iş ve işyeri değişikliği sırasında onayının alınması, haftalık çalışma süresinin 37,5 saate indirilmesi gibi güzel maddelerin yanı sıra erzak yardımı, yıpranma zammı gibi yeni parasal haklar da istedi.

İşveren, bu idari maddelerin toplu sözleşmeye konulmasına "ilkesel olarak" karşı çıktı ve toplu sözleşme hükümlerinin eskisi gibi kalıp, yalnızca parasal konuların görüşülmesinde ısrar etti. Böylece daha parasal konularda görüşme bile yapmadan toplu sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandı. Deri-İş Sendikası 25 Ocakta grev kararı aldı. Grev oylamasında az sayıdaki büro personelinin "hayır" oylarına karşılık işçilerin büyük çoğunluğundan "evet" oyu çıktı.

Grev, 8 Şubat sabahı coşkulu, militan bir biçimde ve devrimci yöntemlerle başladı. İşçiler sloganlar atarak fabrikanın bulunduğu caddeyi trafiğe kapattılar. Deri-İş genel başkanı Yener Kaya bir konuşma yaptı. Grev gözcüleri önlüklerini giydiler ve işçiler şu sloganları atarak yürüyüşe geçtiler: "İşçiler elele genel greve", "grev bizim hakkımız, söke söke alırız", "işçiler birleşin" vb.

1,5 kilometre civarındaki bir güzergahı trafiğe kapatarak, sloganlarla ve çevredeki öteki işçilerin alkışları arasında yürüyen deri işçileri aynı yoldan geri dönerek fabrikaya geldiler. Yürüyüş boyunca çevredeki polisler hiçbir şey yapamadılar, izinsiz olmasına rağmen yürüyüşü engelleyemediler. Ancak işçiler fabrika bahçesine geri geldikten sonra, 158 işçiyi gurup gurup polis arabalarına bindirerek, izinsiz gösteri yürüyüşü yaptıkları gerekçesiyle gözaltına aldılar. Bunlardan 140'ını ifadelerinden sonra serbest bıraktılar, 18'i hakkında dava açıldı.

Eylemler dizi dizi

Alboy işçileri coşkulu bir militanlıkla greve başlarken, aynı gün Kayseri'de Ana Tamir Tank Fabrikası'nda çalışan 1200 işçi hayat pahalılığını protesto için izinsiz yürüyüş yaptı, 9 işçi gözaltına alındı.

Yine aynı gün İstanbul'da konfeksiyon mağazalarıyla dolu Gürün Han'da yüzde 1000'lere varan kira artışlarına başkaldıran 200'ü aşkın esnaf kepenkleri indirerek izinsiz yürüyüşe geçti. Esnaf valiliğe kadar yürüyerek bir dilekçe verdi. Polisin "dağılın" uyarısına kimse yüz vermedi. 10 civarında kişi gözaltına alındı.

Esnafın bile gözaltına alınmayı göze alarak izinsiz yürüyüş yapması Türkiye emekçi halkının savaşımı yükselttiği boyutu göstermesi açısından önemlidir.

İşçi ve emekçi halkın eylemlerinin yaygınlığını ve giderek daha militan biçimler alışını göstermesi açısından son 15-20 günün eylemlerinden birkaç örnek daha verelim.

İstanbul'da, toplu sözleşme görüşmeleri kilitlenen 3 bin havaalanı işçisi 20 Ocak'ta Atatürk Havaalanı'nda izinsiz bir yürüyüş yaparak işverenin tutumunu protesto etti.

Kristal-İş üyesi 13 bin cam işçisi, 25 Ocak'ta yemek boykotu yaptı. İşçiler işverenin toplu sözleşmelerdeki tutumunu protesto ettiler ve toplu sözleşmelerin birer yıllık süreyle yapılmasını istediler.

Kocaeli Gebze'de 700 metal işçisi ve Mersin'de gübre fabrikasının 700 işçisi 25 Ocak'ta greve başladılar.

İstanbul Ümraniye'de, Hekimbaşı mahallesinde, 29 Ocak'ta 6 bin kişi biraraya gelerek evlerini terketmelerini isteyen ekiplerin şantiye binasını yıktılar.

Adana'da Tek Gıda-İş üyesi 700 fırın işçisi 30 Ocak'ta greve çıktı.

1 Şubat günü Bursa İnegöl'de 50 süt üreticisi köy meydanında 1200 kilo sütü yere dökerek hükümeti protesto ettiler.

İzmir'de 7 bin Petkim işçisi YHK'nın belirlediği komik sözleşmeyi protesto ederek 4-5 Şubat günlerinde iki günlük açlık grevi yaptılar.

İzmit Köseköy'de Kordsa Kord Bezi Fabrikası'nda çalışan Teksif üyesi 860 işçi, işverenin toplu sözleşme görüşmelerindeki tutumunu protesto etmek amacıyla 4 Şubat'ta bir günlük yemek boykotu yaptı.

Aynı gün İzmit'in Yenidoğan semtinde yöre halkı, SEKA genel müdürü Sabahattin Yalınpala'nın, makam arabasıyla E-5 karayolunda karşıdan karşıya geçmekte olan 56 yaşındaki bir kadına çarparak ağır yaralaması üzerine E-5 karayolunu 1 saat trafiğe kapattı. Halk ancak trafik bölge müdürünün üst geçidi en kısa zamanda yapmaya söz vermesi üzerine eylemine son verdi.

İstanbul Kartal Maltepe'de 7 Şubat günü 100'e yakın kadın sularının akmamasını İSKİ önünde protesto etti. İSKİ genel müdürü suların bir hafta içinde akıtılacağı sözünü vermek zorunda kaldı.

Diyarbakır'da askeri işyerlerinde çalışan işçilere getirilen bıyık yasağı, Türk Harb-İş Sendikası'nın boykot uyarıları üzerine kaldırılmak zorunda kalındı.

Eskişehir'de 2 bin 400 şeker işçisi, 8 Şubat'taki iş kazasında 1 işçinin ölmesi, 7 işçinin de ağır yaralanması üzerine 3 vardiyada oturma eylemi yaptı.

Eskişehir E-Tipi Cezaevi'nde devrimci tutuklu ve hükümlüler 1 Ağustos genelgesinin hâlâ kalkmamış olmasını protesto ederek 11 Şubat'ta yeniden açlık grevine başladılar.

İşçi ve emekçi halkın savaşımındaki yaygınlığı ve yükselişi göstermesi açısından son 15-20 günün eylemlerinin yalnızca birkaçını saydık. Bunların yanında her gün irili ufaklı daha pek çok eylem, portesto, direniş oluyor.

Türkiye'de çoktandır siyasal ortama damgayı işçi sınıfı vuruyor. O, kavgayı yükselttikçe, öteki emekçi kesimlere de kavga havası yayılıyor. Hatta öyle ki, burjuva liderler bile ağızlarını kavgayla açıp kavgayla kapatmaya başladılar. Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği başkanı Osman Benzeş hükümetle olan sorunlarını dile getirirken şöyle diyor:

> "Kavga edelim, tartışalım, ortak yolu beraberce bulup tebliği sonra yazalım."

Gayet tabiidir ki, burjuva kesimlerin birbirleriyle çıkar çatışmasına düşüp yürüttükleri it dalaşı başkadır, işçi sınıfının kavgası başkadır. İşçi sınıfının kavgası, burjuvaziyi ve onun düzenini, devletini yok etme kavgasıdır.

Son günlerde burjuvalar arasında kadınların kavgasına "sahip çıkma" olgusu da arttı. Özellikle sosyal demokrat SHP, siyaset pazarında bolca "kadın hakları" satmaya başladı. Yerel seçimlerde, üç-beş yerde kadın aday belirleyerek kadın haklarını savunuyor görünmeye çalışıyorlar.

Programlarında, tüzüklerinde, pratiklerinde kadın haklarının gerçek savunusunun zerresi olmayan liberal burjuva sahtekarların seçimler yaklaşınca böyle yollara girmeleri kimseyi kandıramıyor. Tersine şunu gösteriyor ki, işçi emekçi kadınların savaşımı burjuvaziyi ürküten düzeylerde yükselmiştir. 8 Mart yaklaşırken her kesimden burjuvaların kadın hakları "savunuculuğu"nu yükseltmesinin altında bu gerçek kavga yatıyor. Ama unutmasınlar ki, herşeyde olduğu gibi "kavga"nın da sahtesini gerçeğinden ayırdetmek zor değil.

Hiç kuşkusuz bu yıl 1 Mayıs kavgası da her yılkinden daha çok burjuvaların sahtekarlık malzemesi olacaktır. Çünkü savaşımın boyutları bu yıl büyük bir 1 Mayıs kutlamaya elverişlidir. Sol burjuvaların sahte 1 Mayıs'çı tutumları yakında piyasaya sürülmeye başlanır.

Bu oyunları boşa çıkarmak için,

Bu yıl dev bir 1 Mayıs kutlaması yapmak, devrim kavgasına adım attırmak için,

Ülke çapında yayılmış eylemleri aynı hedefe yöneltip, burjuvaziye güçle vurmak için,

Haydi örgütlü savaşımı daha da yükseltmeye!

Nezihe Dalyan





Haberi duyanlar kaleme sarıldılar, yüreklerinden bir parça kesip yolladılar



Yür kl rimizden parçalar

Gazetenin bu kez gelişi sevindirmedi

Yoldaşlar,
Göndermiş olduğunuz gazeteleri alıyorum, çok teşekkür ederim. Son gelen 368. sayıyı da aldım. Her zaman gazetenin gelişini sabırsızlıkla beklerken, son sayıyı alınca hiç de sevinmedim. Tam tersine çok üzüldüm. Gazetedeki resim ve haber beni bir an için olduğum gibi bıraktı. Ellerim titredi ve gözlerim doldu. Ağlamak istemedim, kendimi sıkmaya çalıştım, ama Bedir yoldaşı tanıyan biri için bu çok zor ve de ağladım.

Yoldaşlar hepinize baş sağlığı diler, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Biliyorum onun bedenini götüren ölüm, onun düşüncesini götüremez. O her zaman aramızda olacaktır, kavgamızda yaşayacaktır.

Cem Güçlü, Frankfurt

"Bedir yoldaşın unutulmaz anısına"

Hasretimize dair

Benim hasretim seninkine benzemez
İnan benzemez yaşam gözlüm!
Benim hasretim vatana değil,
Caddelerine, yemeklerine, neonlarına
Kızlarına da değil...

Benim hasretim... Yalnız benim de değil,
bizim hasretimiz bu
Bizim hasretimiz yaşam gözlüm!

Bizim hasretimiz kitaplara...
Çeliğe su vermek...
Örse çekiç, ekine tırpan vurmak.
Bizim hasretimiz halay tutmak grev boylarında
Diyarbakırlı Şahan ustayla...

Bizim hasretimiz yazmakla bitmez
Gökteki yıldızlar kadar çok
Engin dağlardan daha engin...!
Ne o andan daha da sıcaktır...
Bizim hasretimiz

Bizim hasretimiz dünya çocuklarına,
Dünya işçilerinin çelik birliğine, kardeşliğine
Bizim hasretimiz
Yunan, Rus, Afrikalı ve Amerikalı proleterlerle
Sofra kurmak denizin ortasına
Ve paylaşmak gökyüzünü bile kardeşçe...

Bizim hasretimiz ulusa değil,
Arama o ulusçuluğu bizde
Bizde ulus yok vatan yok, din de yok,
sınır da sınıf da yok
Doğanın ve toplumun diyalektiği var sadece...

Bizim hasretimiz güneşe
Güneşi ele geçirip, üşüyenlere vermek için
Vermek için güle suyu
Ve kırmızı karanfil takmak 1 Mayıs Alanında
İşçi Bahtiyar ustanın sol yakasına...

Bizim hasretimiz
Bugünümüz yarınımız geleceğimiz olan partimize...
Ve kavgada daha da güzelleşen
Güzel, iyi insanlarımıza yaşam gözlüm!

Hasretimiz bir meşale gibi
Yanıyor yüreğimizin taa içinde
Ve körüklüyoruz onu sönmemesi için
Ta ki sınıfsız topluma kadar...

Ö.S.

Sevgili yoldaşımın ardından

Unutulmazsın sen hey koca nefer

Maudealik zindanlarında idin Güney Afrika'nın...
Bunca sene savaşıyordun Bolivya dağlarında
Onu anarken Che Guevara ile omuz omuza
Göğsümüzden yaralandıkça her kurşunla, haykırdın
Ve her ölümde, "Kahrolsun emperyalizm, faşizm",
"Yaşasın komünizm" diye.
Zekasıyla yaratıcı, gücüyle savaşçı,
Kişiliğiyle açık yürekli bir dost idi
Bir sancaktar idi, düştü kalenin başına yakın
Kurşunların arasında giderdi, ateşlerde yürürdü
Fethettiği kalelerin yücelerine sancağıyla.
O şahin gibi uçardı göklerde,
En önde yürürdü, inananları ardında götürürdü.
"Yoruldu" nefes nefese en önlerde koşmaktan
"Yoruldu" dört yanı düşmanla savaşmaktan
O sırlarıyla mucizeler yaratırdı
Her gören sanırdı altından bir heykel.
İnanılmaz, bitip tükenir miydi sendeki cevher.
Sen her zaman yaşayacaksın
Unutulmazsın sen, hey koca nefer.
Şimdi, beraber keşfettiğimiz o sisli odada
Ben oturup tüm hasadını sellere aldırmış
Zanaatkar gibi düşündüm, Tutamadım beni ben
Yine de ağladım kalbimin derinlerinde.
Sevgili yoldaş,
Seni anarken, yemin ediyoruz
O sancak yerine dikilecek,
Kazanılacak zafer!
Son nefesinde dediğin gibi
"Yaşasın komünizm yaşasın partim".
Sen her zaman önündesin kavgamızın
Bedir'ler bizim
Zaferler bizim
Yaşayacak partim
Yaşayacak komünizm

A.S. Özgürol, Fransa

İŞÇİNİN SESİ
Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Nesi devrimci ve nesi muhalefet

Merhaba yoldaşlar,
Sizlere geçenlerde bulunduğum, gıda işkolu bazında düzenlenen bir DSM — yani devrimci sendikal muhalefet — toplantısından bahsetmek istiyorum.

DSM, hepimizin bildiği gibi sendikaların şu an başta olan gerici yöneticilerine muhalefet olarak doğdu. Ancak bazı sözde "devrimci" hareketler yüzünden, işleyiş ve çalışmaları bunun tam tersi yanlar taşıyor. Sık sık, sendikanın gerici yönetimine muhalefet değil başkanlık koltuğuna oturmak için verilen bir koltuk kavgası niteliği kazanıyor.

Bunu yapanlar, bir de kalkmışlar kendilerine "devrimciyiz" diyorlar. Zaten son zamanlarda bunu önüne gelen herkes kullanmaya başladı. Bir başka deyişle, "devrimci" olmak moda oldu galiba.

Devrimciler kişisel çıkarlarını genel çıkar önüne koymazlar. Kariyerlerini düşünüp de, bunun için verdikleri mücadeleye sınıf için mücadele veriyoruz demezler. Bunu yapanların hangisine sorsanız sınıfa hizmet ediyor ama, onun çıkarlarını korumak için illede başkan olmak istiyor. Başkanlığı çeşitli ayak oyunlarıyla dayatmaya çalışıyor. Çünkü seçimi işçi sınıfının kendisine bıraksa kaybedeceğini çok iyi biliyor.

Sanki işçi sınıfı kimin kendisi için çalıştığını, kimin devrimci olup olmadığını görmeyecek kadar kör. Artık işçi sınıfı, kimin devrimci olup kimin olmadığını iyi biliyor. "Devrimci" kılıf altında sınıfa ihanet edenlerin zehirine karşı panzehirini de hazırlıyor. Proletarya bununda hesabını soracaktır. Tabii ki bizimle ve güçlü partimizle birlikte.

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yaşasın TKP!

Fatma Yılmaz, İstanbul

Önemli olan öfkeyi kanalize etmek

Merhaba yoldaşlar,
Burjuvazinin bütçe açığı büyüdükçe büyüyor. Bunu karşılamak için çalışan kitlenin omuzuna %19'luk KDV de yüklenince, toplam vergi yükü neredeyse %59'a çıkmış oluyor. Çalışan insan %41'le tüm gereksinimlerini karşılamak zorunda. Bu durumda, halk içinde öfke çok büyük, dokunulsa patlayacak güçte! Önemli olan bunu kanalize etmek.

Sınıf kendi yaşadığı çelişkilerden yola çıkarak, günlük yaşamın kendine özgü pratiğinden bilinçlenir. Yakınım olan bir insanı Marksizme kazanmaya çalışıyorum. Gördüğüm gelişme beni mutlu ediyor. Sosyalizmin gerektiğine artık neredeyse inanıyor. Yoldaşlar bu yaşamın pratiği bu. Reformistler demagojik savaşımlarını sürdüredursunlar, işçi nereden soluk alacağını bilmeye başlıyor.

Parti tarihinden çıkaracağımız derslerle daha ileriye gideceğiz. Uzak tarihimizden Mustafa Suphi'lerin, yakın tarihimizden Bedir yoldaşların kazandırdığı dinamizmle devrime ilerleyeceğiz. Belgimiz "tek yol devrim"dir. Bedir yoldaş gibi can yoldaşlar içimizde varoldukça, TKP'miz gün geçtikçe gelişecek, sınıf kavgasının en güçlü sesi fabrikalardan gelecektir. Bunun için de eğitim, hiç aksamadan eğitim gerek.

Parti yayınlarını titizlikle inceleyelim, Marksist klasikleri inceleyip bunlardan çıkaracağımız sentezleri pratiğe geçirelim. Parti disiplinine sahip çıkalım. Küçük burjuva alışkanlıklarımızdan arınıp komünist bilince daha güçlü sarılalım. "Gelecek onun için savaşanlarındır" diyoruz.

Hepimize yürekten selam ve sevgilerimle yoldaşlar.

Y. Türe, Ankara

Çevik Kuvvet'in tutukladığı kişiyi geri aldık

Devrimci eylem güç kaynağıdır

Militan eylem, polisi püskürtmenin de, gücü pekiştirmenin de en önemli bir aracıdır.

Merhaba yodaşlar,
Biz arkadaşlarla birlikte Şişli Meydanı'nda 1 Ağustos genelgesi için mitinge gittik. Biz gittiğimizde orada toplanmış arkadaşlar yürüyüşe geçmişlerdi, biz de bunlara katıldık. Oradaki insanlar arasında yürürken sloganlar atılıyordu. Önümüzde Çevik Kuvvetler vardı ve bunlardan bir gurup, slogan atan bir arakadaşı tutuklamaya kalktı. Bütün herkes polislerin üstlerine yürüyerek o arkadaşı geri aldık.

Sonra Çevik Kuvvetler insan yığınını ikiye böldüler. Yarımız sağa yarımız sola dağıldık. Bizim gurup slogan atarak yürüyüşümüze devam ettik. Mahalle aralarına girdik. Camlara insanlar çıktılar ve çoğu da bizi alkışladılar. Yarım saati, aşkın bir zaman yürüdükten sonra önden bir arkadaş bizi durdurdu, 1 dakika saygı duruşunda bulunduk ve devrim andı içerek dağıldık.

Bütün bunlar gösteriyor ki, militan eylem, polisi püskürtmenin de, gücü pekiştirmenin de en önemli bir aracıdır.

Nazmi Sel

SACE grevi 453. gününü de geçti

Dayanışmayı yükseltelim

Burjuvazi köşeye sıkışmış fare gibidir. SACE grevcileri de onu köşeye sıkıştıran güçler arasında onurlu bir yer alıyorlar.

Burjuvazinin geri çekilmesini sağlayan, hep proletaryanın "birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" belgisini yüseltmesi ve uygulaması olmuştur. Biz de burjuvaziyi devrimci birliğimizle yeneceğiz.

Türkiye burjuvazisi emperyalistliğe sıçramayı hayal ediyor. İşgücünden başka satacak hiçbir şeyi olmayan proletarya, burjuvazinin bu hayalini kursağında bırakacak, devrimci partisiyle bütünleşip burjuvaziyi bir yumrukta yere serecektir.

Bugün pazar, günlerden 5 Şubat. SACE adlı fabrikada grev 453. başarılı gününde. Bu fabrikada çalışan 92 erkek 3 bayan işçi, birbirine kenetlenerek, tam 453 gündür eylem yapıyorlar ve istedikleri kabul edilmezse daha da yapacaklar.

Ortalama 56 bin TL alan 95 işçi arkadaş, 453 gün önce saat ücretlerine 275 lira zam yapılmasını sendikaları aracılığıyla istemişler. 453 gün sonra, yani bugün, 275 lirayı da kabul etmeyeceklerini haykırıyorlar. İşverenin 453 gün boyunca gelmediğini, anlaşmaya yanaşmadığını söyleyen SACE işçileri, işverenin kendilerinden korktuğunu belirtiyorlar.

SACE işçileri, 453 günlük direnişlerinin basında yeterince duyurulmadığından şikayetçiler. Grevler yaygınlaşmasın diyen burjuva basının sadece SACE grevine değil, diğer işyerlerindeki grevlere de bunu yaptığını söylüyorlar.

Sendikaları Otomobil-İş'in, iki ay öncesine kadar 30 bin TL, iki aydan beri de 50 bin TL yardım verdiğini bildiren SACE işçileri, sendikaları tavanın değil tabanın, yani işçilerin harekete geçirdiğini, onları kendi istemleri doğrultusunda ittiğini çok iyi biliyorlar.

Burjuvazi köşeye sıkışmış fare gibidir. SACE grevcileri de onu köşeye sıkıştıran güçler arasında onurlu bir yer alıyorlar. SACE grevcileriyle dayanışmayı yükseltelim.

Kadir Budak

Krasin'e göre, Menşevikler yapay yöntemlerle düşmanlaştırılmışlar. Ayrıca:

SBKP Alman sosyal d m kratlarıyla ortak program hazırlayabilirmiş

Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin (SPD) haftalık yayın organı olan *Vorwärts* (İleri) gazetesi, ocak ayı başında SBKP Merkez Komitesi'ne bağlı Toplum Bilimleri Enstitüsü Direktörü Yuri Krasin'le bir söyleşi yaptı. Krasin'in söyleşide söyledikleri, SBKP yönetiminin artık ne kadar hızla uçuruma yuvarlandığını gösteriyor, Gorbaçof çizgisinin sosyal demokrat özünü çok güzel sergiliyor ve bize bile "pes doğrusu" dedirtiyor. Krasin söyleşide şunları söylüyor:

Sosyalist gelişme için yeni bir yol arayışında olan Sovyet yönetimi, Batı'nın tüm elverişli örneklerini, özellikle de Federal Almanya sosyal demokratlarını incelemek istiyor. Krasin, bir gün Alman sosyal demokratlarının ve Sovyet komünistlerinin biraraya gelerek ortak bir program komisyonu oluşturmalarının da tamamen düşünülebilir olduğuna inanıyor.

Krasin, 1920'li yıllarda işçi hareketindeki bölünmenin kesinlikle zorunlu olmadığını, "komünistler ve sosyal demokratlar arasındaki kardeş kavgasının bu anlamda tepeden zorlandığını" ve böylece Stalinizmin yalnız Sovyetler Birliği tarihini karalamakla kalmadığını, aynı zamanda başka ülkelerde de komünist hareketin gelişmesini olumsuz yönde etkilediğini belirtti.

Krasin'in değerlendirmesine göre, Stalin'in "kışla sosyalizmi" "saf Troçkizmdir". 1930'lu yılların başlarında birçok Troçkist önemli devlet görevlerinde bulunmuşlardır. Troçkizmi aklayıp aklamama konusunda bu ayırımı görmek gerekir. Krasin, Menşeviklerin aklanması konusunday-sa, koşul getirmeden, Ekim Devrimi'nden sonra "yapay yöntemlerle düşmanlaştırıldılar" diyor.

Krasin'in *perestroyka* konusunda görüşüyse, onun "herhalde, ancak 10 yıl sonra ilk olumlu etkilerini göstereceği" yönünde. *Perestroyka*'nın "hızla, sıradan yurttaşların hissedeceği sonuca gitmek zorunda" olduğunu belirten Krasin, "şimdiye kadar yalnızca aydınlar yararlandılar, işçiler ve köylüler maddi olarak daha hiçbir şey hissetmediler" diyor. Güven göstermenin de bir sınırı olduğuna işaret eden Krasin, silahsızlanmada kazanılacak başarılar "ekonomide elle tutulur sonuçlar almak için araç olacaktır" diye ekliyor.

Krasin'in söylediğine göre, Moskova'daki hemen hemen tüm toplum bilimciler yeni düşüncenin etkisi altındalar, çevre ve taşra yüksek okullarında ise "henüz hödükçe düşünen bazı kişiler de var".

Söylenenlere şöyle bir bakın: SBKP ile SPD bir gün *ortak program* komisyonu kurabilirlermiş! Yani aralarında ideolojik ayrılık kalmamış!

1920'li yıllarda işçi hareketindeki bölünme zorunlu değilmiş. Gerçekte söylenen 1920'lerdeki değil 1914'teki bölünme, zira 1920'lerde bölünme olmadı. Krasin, II. Enternasyonal çökmemişti, burjuvalarını aktif destekleyenlerle bölünmeye gerek yoktu, diyor.

Aynı sosyal demokrat mantıkla Krasin, Menşeviklerin devrim sonrasında yapay yöntemlerle düşmanlaştırıldıklarını söylüyor. Menşevikler proletarya diktatörlüğüne karşıydılar ve iktidarı burjuvaziye geri vermek için didiniyorlardı. Eğer buna karşı düşmanlık yapay yöntemse, Ekim Devrimi de "yapay bir devrim"dir. Kaldı ki, Menşeviklere karşı düşmanlık fazla bir sonuç da vermemiş. Menşevikler SBKP'yi ele geçirmişler, şimdi Alman SDP ile orta program hedefliyor, resmen ve fiilen sosyal demokratlaşıyorlar.

Neyse ki Krasin, işçilerin köylülerin (yeni kulaklar hariç) *perestroyka*'dan pek birşey bulmadıklarını, hatta taşra aydınlarının bile *perestroyka* rüzgarına kapılmadıklarını söylüyor.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi genel sekreteri Honecker'e göre:

Moskova ile ara açılıyor

Gençlik örgütü görevlilerine yaptığı bir konuşmada Honecker, Moskova'nın Marksizm-Leninizm'den saptığını ima etti.

24 Aralık 1988 tarihli *Frankfurter Rundschau*'nun bir haberine göre, Almanya Sosyalist Birlik Partisi (ASBP) genel sekreteri Erich Honecker, gençlik örgütü görevlilerinin önünde yaptığı bir konuşmada Moskova ile beliren mesafeyi vurguladı. "Ulusal koşullar ve Alman Demokratik Cumhuriyeti halkı önündeki sorumluluğu gereği ASBP, Marksizm -Leninizm ilkelerine bağlı kalacaktır" dedi. "Marksizm-Leninizm ASBP için çağımızın fırtınalarında en güvenilir pusuladır" diye ekledi.

Honecker konuşmasında komünistleri, özellikle gençlik örgütü görevlilerini, Marks, Engels ve Lenin'in fikirlerini yaşamın gerçeklerine uygulamaya çağırdı. ASBP'nin toplumsal stratejisinde gençliğin "alacağı sarsılmaz sınıfsal konum"un bugün her zamandan daha önemli olduğunu söyledi. Sosyalizmin ve barışın güçlendirilmesi için kuruculuk çalışmalarına tüm toplumun fikirsel ve eylem olarak yaratıcı bir şekilde katılmasının önemini belirtti. "İşçi-köylü iktidarı devrimini her zaman koruyacak, sosyalizmin Alman toprakları üzerindeki kazanımlarına kimseyi dokundurmayacaktır" dedi.

Almanya haberleri: A.Dayı

KPD'nin 70. yıldönümü toplantısında

Honecker pazar ekonomisine karşı çıktı

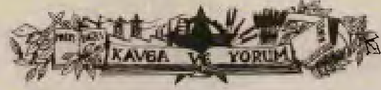
Hanocker, komünistler kazansaydı ne faşizm, ne yahudi kıyımı ve ne de II. Dünya Savaşı Alman topraklarından çıkmayacaktı dedi.

Frankfurter Rundschau'nun haberine göre, Erich Honecker, Almanya Komünist Partisi'nin (KPD) Alman Devlet Operası salonundaki KPD'nin 70. kuruluş yıldönümü toplantısında, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin (SED) *perestroyka* ve *glasnost*'tan bağımsız rotasını vurguladı ve şöyle dedi: "Ne reformlardan ne de yeniden düzenlemeden hiçbir korkumuz yok. Ama biz, her zaman şu soruları soruyoruz: Sosyalizme ne yararlı, ne zararlıdır, Alman Demokratik Cumhuriyeti için gerekli midir?"

Honecker, 49 sayfalık konuşmasında, "öteki sosyalist ülkelerin deneyleri çok iyi olabilir, ama bu bizim şu ya da bu kardeş ülkenin pratiğini kopya etmemize yol açmaz" dedi. Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin ekonomik rotası konusunda da şu kesin yanıtı verdi: "Pazar ekonomisi — belki iş ve işçi piyasası da denebilir — bize birşey vermez, çünkü o üretim araçları üzerinde özel mülkiyete ve bunun da kapitalizmin kurt yasasına geri götürür."

Honecker KPD'nin tarihteki yerine yüksek değer biçti. Aynı zamanda onun yanlışlarının da olduğunu belirtti. Bununla beraber komünistlerin her zaman barikatın doğru tarafında durduklarını, yanlışlarından öğrendiklerini ve onları düzelttiklerini belirtti, "komünistler kazansaydı ne faşizm, ne yahudi kıyımı ve ne de 2. Dünya Savaşı Alman topraklarından çıkmayacaktı" dedi.

İŞÇİNİN SESİ



R. Yürükoğlu

Bu sayımızın Kavga-Yorum'unda, Yürükoğlu yoldaşımızın yazdığı *Tarihte ve Günümüzde Alevilik* adlı kitabın son bölümünden aldığımız bir parçayı yayınlıyoruz. *Tarihte ve Günümüzde Alevilik*'in çeşitli bölümlerini özetleyerek yaptığımız seçmeleri ise önümüzdeki sayılarımızda yayınlamayı planlıyoruz.

İşçi hareketi, komünistler, Aleviliğin 700 yıllık isyan geleneğiyle yoğrulmalıdır

Günümüzde Alevilik ve hain tuzaklar

ALEVİLİK — HAKSIZLIĞA KARŞI AYAKLANMALARIN BAYRAĞI

Alevilik, tarihimizde ezilen yığınların haksızlığa, zorbalığa karşı başkaldırı bayrağıdır. Siyasal otoriteye ve onun ayrılmaz parçası resmi İslama (Sünniliğe) karşı insan sevgisini, geniş görüşlülüğü ve kavgayı temsil etmiştir.

Tarihte Şiilik Ali'nin ölümünün ardından İslam toplumunu peygamber sülalesinden gelenlerin (yani Ali ve çocuklarının) yönetmesini isteyen siyasal bir akım olarak belirmişti.

Özellikle Abbasi döneminde yaşayan (700-765) 6.imam Cafer bin-Muhammed'le (Cafer-i Sadık) felsefi ve teolojik (dine ve allaha ilişkin bilgiler içeren) görüşler kazanan Şiilik geniş bir din hareketine dönüştü.

Feodalitede burjuva öncesi her çeşit ideolojik oluşum, bu arada ekonomik, toplumsal ve sanatsal başkaldırı da dinsel çerçevede, din örtüsü altında ortaya çıkar. Bizde de öyle olmuş. Ama, egemen sınıfla en az 700 yıllık bir kavga geleneğiyle. Büyük bir şanstır bu. Böyle bir geçmişe sahip bir dinsel topluluğun başka ülkelerin tarihinde olduğunu bilmiyorum. Anadolu tarihinin şanlı ayaklanmalarının büyük çoğunluğu Alevi ayaklanmalarıdır.

Kısaca Şiilik hakkında

İmam Cafer-i Sadık özellikle şu üç görüşüyle tanınır: 1) İnsan davranışlarını allahın mı insan iradesinin mi belirlediği konusunda, hem Sünni predeterminizminden (önceden belirlenmişliğinden), hem çeşitli felsefe akımlarının allahı özünde reddetmeye varan akılcılıklarından korunabilen bir görüş getirdi: Bazı şeyleri allah kesin olarak buyurmuştur, bunun ötesindeki davranışlar insan irade ve seçiminin ürünüdür. 2) Kendisi büyük bir hadis otoritesi olan Cafer-i Sadık, hadis konusunda da şöyle bir ilke getirdi: Kuran'la çelişen bir hadis, nasıl bir isnada dayanırsa dayansın reddedilmelidir. 3) Daha sonra 10.yüzyılda tüm yönleriyle gelişecek imamlık teorisinin temel fikrini de Cafer-i Sadık getirdi. Buna göre, Muhammed'in Adem'den önce yaratılan peygamberlik misyonu, ölümünden sonra bir ışık hüzmesi halinde Muhammed'in ahfadına geçer.

İmam Cafer tüm Şiiler tarafından ortaklaşa tanınan son imamdır. Ölümünden sonra Şiilik iki mezhebe ayrılmıştır. O yaşarken ölen büyük oğlu İsmail'in ölmediğine ve daha sonra dünyaya döneceğine inanan bir kısım Şii, İsmail'i son imam olarak tanıdılar ve *İsmailîlik* adıyla bilinen "7 imamcılık" mezhebini kurdular.

İmam Cafer'in öteki üç oğlu için de imamlık iddiaları öne sürüldü. Ancak bunlardan Musa Kazım büyük çoğunluk tarafından 7.imam olarak tanındı. Şiiliğin gerçek taşıyıcısı olan bu büyük kola *İsnaaseriye*(12 imamcılık) dendi.

Türklerin İslamı benimsemesi ve ayrışma

Şiiliği burada bırakarak Türklere gelirsek, Orta Asya Türk göçebe boyları İslamlığı ilk kez 9.yüzyıl ortaları ile 10.yüzyıl başları arasında benimsediler. İslamın Orta Asya Türkleri arasında yayılmasının temel nedeni Sufi (İslam mistisizmi — mistiklik insan bilgisinin, anlayışının ötesinde olmak demektir) misyonerliği oldu. Bağdatlı Şii mistiği Hallac-ı Mansur'un 922'de kafirlik suçlamasıyla Bağdat'ta öldürülmesinin ardından çok sayıda Sufi İran'a, Şamani topraklarına geçti. Bunlar, 922-999 arasında çok sayıda Orta Asya Pagan (puta tapan) Türk kabilesini de kendi Sünnilik karşıtı dinlerine kazandılar.

10. yüzyılda Selçuk Türkleri önce Siri Derya'ya yerleştiler ve İslamı kabul ettiler. Sonra Buhara, sonra Horasan'a yerleştiler.

11. yüzyılda asıl büyük Türk göçleri başladı. Karluk Türkmen Konfederasyonu'nun lideri olan Karahanlılar, Şamani Transaksonya'yı işgal ettiler. Karahanlılar daha buralara gelmeden Sufi misyonerlerce Sünnilik karşıtı İslama kazanılmışlardı.

Selçuklu egemen sınıfı, İran merkezli imparatorluğunu kurarken sürekli olarak Şii Buyidlerle boğuşmuştur. Belki de bu nedenle bunlar koyu Sünniydiler. Anadolu'nun önemli bölümünü Türkmen ve Memluk (esir) ordularıyla fethettiler. Böylece Türkmenlerin Anadolu'ya yerleşimi başladı. Ama Türkmenleri Sünniliğe ve merkezi yönetim altına çekemediler. Horasan'da Oğuz Türkmenlerinin ayaklanmasıyla yıkıldılar.

Ardından Anadolu'da Anadolu Selçuklu devleti aynı çelişkiyle kuruldu ve yaşadı. Egemen sınıf Sünni, halk büyük ölçüde Şii idi. Daha sonra Moğollar Anadolu'yu istila ederek, Anadolu Selçuklu'yu bir Moğol vasallığı durumuna getirdiler. Anadolu uzunca bir süre her açıdan yoğun bir kargaşa ve sıkıntı içinde yaşadı.

Uzlaşmacı çabalar

Bu arada Gazali (ölümü 1111) Sufizmle Sünniliği barıştırmış ve ittifak yaptırmıştı. Anadolu'ya yerleşen İranlı Celaleddin-i Rumi (1207-1273), Sünni eğilimli *Mevlevilik* tarikatını kurarak yıkılan otoriteyi ve düzeni Sünni egemen sınıftan yana doldurmaya yardımcı oldu. Egemen sınıf Mevlevilikle ayakta durmaya çalışırken, altta Şiilik güçlenerek sürüyordu.

Anadolu'da Sufizmle, İslam mistisizmiyle yoğun olarak örülü bir biçimde gelişen Şiilik içinde o sıralarda başlıca üç tarikat güçlüydü. *Haydarilik, Kalenderilik* ve ilk Türk Sufisi Ahmet Yesevi'nin kurduğu *Yesevilik.* (Hacı Bektaş da Anadolu'ya bir Yesevi dervişi olarak gelmişti.)

Bunların ardından Baba İlyas'ın kurduğu *Babailik* tarikatı güçlendi ve bu üç tarikatın güçlerini Babailik içinde birleştirdi.

Babai isyanlarının ezilmesinden sonra bu görüşleri ilerleten ve yayan *Bektaşilik* tarikatı 13.yüzyıl sonunda kuruldu ve 15.yüzyılın ilk yarısında Anadolu halkının çoğunluğunu kapsayan tarikat haline geldi. Hacı Bektaş'ın müridleri Kaygusuz Sultan, Kazak Abdal, Virani, Pir Sultan Abdal, Yemini, Molla Saadettin ve daha pek çokları aynı görüşleri yaydılar. O günden bugüne Bektaşilik Anadolu Şiiliğini aşağı yukarı tek başına temsil eden en büyük tarikattır.

Anadolu Şiiliği, özellikle, kendisi de bir tarikattan (Şeyh Haydar'ın tarikatı) büyüyen İran Safevi devleti döneminde, İsnaaseriye'nin bu en önemli temsilcisinin etkisinde kalmış ve bu etki Anadolu Şiiliğinin inanç yapısını belirlemiştir.

Anadolu Şiiliği - Alevilik

Bu söylediklerimizin sonunda Aleviliği tanımlamaya çalışırsak, asıl olarak Bektaşilik tarafından temsil edilen Sufizmle yoğrulmuş, İsnaaseriye mezhebine bağlı Anadolu Şiiliğidir. Bu inancı taşıyanlar, Safevilerin başlarına bağladıkları kızıl türbandan kaynaklanarak "kızılbaş" ya da "alevi" diye adlandırılmışlardır.

Daha sonraları ortaya çıkacak olan, Aleviliği Şiiliğe karşı göstermeye çalışan görüşler, yalnızca Osmanlı zulmünden kaynaklanan bir ödünü anlatır. İslamın başının Ali evinden gelmesi gerektiğini ve imamlık öğretisini savunan bir büyük mezhep vardır: Şiilik. Alevilik, İslam mistisizmiyle (en başta Bektaşilik) bütünleşmiş, Osmanlı topraklarında gelişmiş Şiiliktir.

Öte yanda, yüzyıllar içinde Anadolu Aleviliği ile İran Şiiliği farklı koşullar nedeniyle oldukça da farklılaşmıştır. İran'da Şiilik, Safevilerden bu yana egemen devlet dini olmuş ve dinsel hoşgörüyü büyük ölçüde yitirmiştir. Anadolu'da ise her zaman terör altında yaşayan Alevilik, Bektaşiliğin derin etkisi altında, insan ruhu ve karakterini güzelleştirme çabasını İslam'ın beş şartı yerine geçiren, din örtüsü altında dini yadsıyan, haksızlıklarla savaşan bir harekettir.

GÜNÜMÜZDE ALEVİLİK VE HAİN TUZAKLAR

Sınıf mücadelesinin ideolojik yansıması

"Ali sevgisinin böyle büyümesinde *acımadan* (Kerbela olayı) başka bir neden yoktur" yollu bir görüş var. Oysa bu sevginin, acımanın çok ötesinde derin ekonomik, toplumsal ve ideolojik kaynakları vardır.

İslam dini, ehli sünnet elinde, çıkar çıkmaz egemen sınıfın ideolojisi, *iktidar dini* olmuştur. Öte yanda, Şiilik daha çıkışından ezilen alt sınıfların ve Arap aleminin çevresindeki fethedilmiş İslam topraklarında yaşayan "ikinci sınıf" halkların ideolojisi, *muhalefet dini* olmuştur. İran gibi, Şiiliğin Sünniliğe karşı zaferi kazanıp, egemen ideoloji olduğu ülkelerde ise, yüzyıllar içinde Şiilik bu özelliğini giderek yitirmiş, egemen sınıfla bütünleşerek, onun ideolojisi olmuş, ama yine de, çıkışındaki farklılıktan kaynaklanan, yığın patlamalarıyla bütünleşme yeteneğini yitirmemiştir. İran devrimi bunu kanıtlamıştır.

Anadolu'da her zaman muhalefet olmak durumunda kalan Alevilik, her zaman da alt sınıfların İslamı olmuştur. Bu

nedenle, "Aleviliğin yayılmasında Ali'ye ve Kerbela olayına acımadan başka bir neden yoktur" demek ancak cahilliktir.

Bir de şöyle bir görüş var: "İran'daki Şiilik ile Alevilik farklıdır. Yalnızca ad benzerliği vardır. Alevilerde Ali allah kabul edilir. İran'da öyle değil, aslan olarak, allahın en iyi kulu olarak bilinir."

Bu görüşün tümü yanlıştır. Özünde egemen sınıfın baskısı karşısında geri adım atma anlamını taşır. Şiilik, Aleviliğin dahil olduğu büyük İslam mezhebinin adıdır. Alevilik, asıl olarak Bektaşilik ile temsil edilen Sufizmle yoğrulmuş, İsnaaseriye mezhebine bağlı Anadolu Şiiliğidir.

Alevilikte de, Ali hem allah değildir, hem de allahın aslanıdır. Hacı Bektaş'ın ünlü resminin sembolik anlamı da buradadır. Bazı Alevi çevrelerde Ali-allah anlayışının varlığı, Alevi akidelerinden kaynaklanan bir durum değildir. Büyük ölçüde şuradan kaynaklanıyor:

Alevi ozanları şiirlerinde tasavvufu sunarken, "en el hak" (allah benim) fikrini anlatıyorlar, allahın en sevgili kulu olan Ali'nin kendini en temizlemiş varlık olarak allah ile en ileri bütünleşmeye giren insan olduğunu anlatıyorlar. Halkın dinsel öğreti, tasavvuf, teoloji ve felsefe konularında fazlaca bilgi sahibi olmayan bir kesimi ise bunlardan yüzeysel olarak sonuç çıkarıyor.

Aleviliğin bugünkü işlevinden de belli

Aleviliğin 1960 sonrası 30 yıldaki işlevi de, tarihteki işlevine denk düşmüştür. Ülkeye ne zaman "olağan"dan fazla bir baskı dönemi gelmişse, Alevi halk sanatının tarihteki büyük ozanları, Alevi müziği ön plana çıkmış, onbinlerce insan bu bir anlamda allegorik dil içinde tepkilerini dile getirmişlerdir. Yine ne zaman sınıf kavgası açılmış, genişlemiş, sokaklara taşmışsa, Alevilik geri plana çekilmiş, o ilk tepkilerini Pir Sultan'lar, Kazak Abdal'lar, Hacı Bektaş'lar eliyle gösteren onbinler devrimci saflara katılmışlardır. Aleviliğin inançlarında ve tarihinde bu işlevi yaratan bir temel olmasa, bu olabilir mi?

Devrimci harekette çok az örgüt gösterilebilir ki, Alevi kökenli devrimcilerin ağırlığı, Alevilerin toplumdaki sayısal ağırlığından yukarıda olmasın.

Çeşitli başka nedenlerle de beslenir biçimde (yoğun ekonomik bunalım, devrimci hareketin örgütsüzlüğü, en gerici Sünni tarikatı olan Nakşibendiliğin hızla örgütlenmesi vb.), Alevilik 1980 faşist darbesi sonrasında yeniden canlanarak geleneksel işlevini üstlenmiştir. Bu süreç bugün de sürmektedir.

Aleviliğin bir ölçülmez katkısı da, sanatımıza olmuştur. Alevi ozanlarının ürünlerini dışarda bırakırsanız Anadolu'da sanat, halk sanatı çok yoksullaşır.

Bazı devrimciler bu dev sanatı, "din" diye küçümsemeye çalışıyorlar. Bunu anlamak olanaksız. Ne olsun isterler, O tarihlerde komünizm mi olacaktı?

Alevi sanatı Kürt ve Türk halkının sorunlarını kapsar

Yine sanatla ilgili olarak, zaman zaman şöyle bir fikirle de karşılaşıyoruz: "Kürt ulusal sorunu Türk halk şiirinde işlenmemiştir. Bu çok kötüdür." Peki ama, Kürt şiirinde yoksul Türkmen'in hali işlenmiş mi? Ayrıca böyle dar bakışlardan kaçınmak gerekir. Alevi ozan şiirinde, yoksul insanın çilesini din örtüsü altında ele almıştır. Türk ve Kürt diye ayırmak yapay olur. Çünkü Türkmen'in Osmanlı devleti altındaki sıkıntısının Kürt'ten farkı yoktu. ikisi de kendisini ezen, kendisine yabancılaşmış siyasal otoritenin baskısı altındaki yoksul halktır. Dahası, Kürtlerden farklı olarak (Zazalar hariç) Aleviler, egemen sınıf ve devletten bir de dinsel inançlarıyla ayrılırlar.

Bir yaygın fikir de şöyle geliyor: "Türk halk şiirine artık mafya hakimdir. Meşhur olan kim varsa mafyadır. Kültürü artık mafya yönetiyor." Hiçbir şekilde kabul edilemez. Bu görüş ilk dinleyişte hatta çok devrimci geliyor. Özünde karşı devrimci bir hain tuzaktır.

Her sınıflı toplumda sanatın belirleyici kolu egemen sınıfın denetimi ve himayesi altındadır. Bu büyük kuvvetin karşısında, mafya gibi, olabilse olabilse yalnızca egemen sınıfın küçük maşalarından birini hedef göstermek, bir kez ana düşmanı hedef dışına çıkarmak anlamına gelir.

İkincisi, halk sanatımız yapısı gereği egemen sınıfa da, onun mafya gibi ufak maşalarına da karşıdır. Bu bugün de kavgasıyla ortadadır. Hal böyleyken ün kazanmış halk sanatçılarını mafyanın emrinde gibi göstermek, hem o sanata büyük bir hakaret, hem de egemen sınıfa büyük bir hizmettir. Kestaneleri ateşten burjuvazinin adına çıkarmaktır. Ahmet Kaya gibi, Pir Sultan'a dil uzatan şarlatanlar bizi ilgilendirmez, ama Arif Sağ gibi, halk müziğimize katkısı ölçülemez bir sanatçıyı da zan altında bırakır.

Bu arada, sanatçıyı karakteriyle (o da çoğu zaman abuk sabuk olarak) değerlendirmek de kabul edilemez. Yok sahtekarmış, yok içkiciymiş! Olabilir. Ama sanatçının sanata ve gelecek kuşaklara katkısı, bu insani zaaflarla değil, sanatıyladır... Sonra sanatı siyasal mesajının içeriğiyle de çok fazla tartmamak gerekir. Tarih bu sorunu kendisi çözer. Siyasal mesajı gerçekten gerici olan sanatçının zaten evrensel değer taşıyan, kalıcı yapıtlar verme şansı çok azdır. Bu iki yaklaşım içinde Aşık Veysel de, Mahsuni de, İhsani de gözümüzde büyük sanatçılardır.

Hain tuzakların en büyükleri

Gelelim bir başka etkili düşünceye: "Arif Sağ, Musa Eroğlu gibileri Alevi türküleriyle halkı *uyuşturuyorlar.* Bu sözler birşey vermiyor. Bayatlamıştır. Özü boş." Hiçbir harfine katılmıyorum. Bu da hain bir tuzaktır. Ne bayatlamıştır ve ne de bu özde bir sanat ülkemizde bugün bile yaratılabilmiştir.

Alevi türkülerinin sözleri kimlere birşey vermez: Tarih bilgisi olmayan aydın bozuntularına, Marksizmi kavramamış devrimcilere, başka çıkarlar ya da amaçlar için Aleviliği geri itmeye çalışanlara. Kimlere birşey verir: Ezgi ve sömürüye karşı doğal bir tepki taşıyan emekçilere, tarih anlayışına sahip aydınlara, Marksizmi kavramış devrimcilere.

Bu türküler başka çıkar peşinde koşmayan her namuslu emekçiyi, uyuşturmak bir yana, düzene karşı bileyen yapıtlardır. Küçümsenmeyecek riskler altında bunları halka taşıyan sanatçıların emeğini, halk adına konuştuğunu söyleyen kimse reddedemez.

Kendi adıma bu türküler beni heyecanlandırıyor, hırslandırıyor, biliyor, azmimi artırıyor. Ve ben de ne Aleviyim, ne Sünniyim, ne de anormal bir insanım, komünistim.

Son değindiğim fikrin uzantısı olarak da şöyle birşey geliyor: "Bu türküler halkı uyuşturduğu için Alevilik örgütleniyor. Burjuvazi destekliyor bu işi. Bu çürümüşlüktür." Bu, işte, bilerek bilmeyerek, hain tuzakların en büyüklerindendir.

Her ezilen toplumsal kesim gibi, Alevilerin de haksızlığa karşı örgütlenmeleri en doğal haklarıdır. Buna kim dil uzatabilir? Eğer, din faktörü (o da nasıl bir din!) işin içinde diye küçümsenmeye çalışılıyorsa, ulusal sorun, din sorunundan daha mı övgüye layıktır.

Burjuvazi Alevilerin örgütlenmesini desteklemiyor, destekleyemez. Varolan ve örgütlenmeye çalışan bir muhalefet odağının içine ajan sokmaya çalışır, o başka.

Çürümüşlük, başka amaçlar, davalar ya da inançlar uğruna, büyük çoğunluğu emekçi olan 20 milyona yakın insanın en meşru haklarını yadsımaktır.

Burjuva basını neden Alevilik yok oluyor diyor?

Bununla bağlı olarak bir başka nokta: *Nokta, Tempo* gibi burjuva basını bir süredir "Alevilik yok oluyor" temasını işliyor. Bu da bir başka hain tuzaktır.

Sınıfsız toplumda din, doğa karşısında güçsüzlükten doğdu. Sınıflı toplumla beraber, geneliyle egemen sınıfların, artık çeşitli sınıflardan oluşan toplumu örgütleyebilmesine yardım etti. Bilimlerin ilerlemesi oranında gerilemektedir, gerileyecektir. Bu nedenle, Sünnilik de Alevilik de eski gücünü giderek yitirmektedir. Genel eğri böyledir. Ama bu genel eğrinin içinde güçleniş dönemleri de olur. İşte bugün Türkiye toplumundaki derin maddi ve moral bunalım, devrimci hareketin örgütlenme zaafları, dinin iki kolunu da (Sünnilik-Alevilik) canlandırıyor. O burjuva dergileri Alevilik yok oluyor iddiasıyla resmi dine, egemen sınıfa bir hizmet daha yapıyorlar.

Tabii dinin bu genel gerilemesinde ve içinde bulunduğumuz canlanma döneminde Sünnilikle Alevilik arasında yine çeşitli farklılıklar vardır. Sünnilik devlette yüzyıllardır merkezileşmiş bir kurum olmanın avantajlarına sahiptir. Ülkenin en ücra köylerine dek resmi merkezi bir örgütlenmeye sahiptir. Aleviliğin böyle bir avantajı yoktur. Alevilik yüzyıllar boyu dedelik kurumu eliyle sonraki nesillere ulaşmıştır. 1960 özellikle 1970'ler sonrasında üniversite öğrenimi gören Alevi çocuklarının sayısı arttıkça, dedeler bu yeni kuşak karşısında yetersiz kaldılar. Böylece Alevi toplumunu birbirine bağlayan dedelik kurumu işlevi bir ölçüde geriledi.

Bence bugün Aleviliğin yok olması gibi hiçbir geçerliliği olmayan şeyler yerine, dedelik kurumundaki bunalımdan söz etmek daha yerinde olur. Dedelik kurumu tarihte Aleviliğe büyük yarar sağladı. Zaman içinde kendini yeni ortama uyduracağını düşünüyorum. İstemek ya da istememek değil, böyle olacağını düşünüyorum.

Komünist kuşaklar 700 yıllık isyan geleneğiyle yoğrulmalı

Bir de şu var: Alevilik, açık görüşlü, yobazlıktan uzak, ileriye açık bir anlayış olduğundan bu topluluk içinden çok sayıda insanın, tarihte Aleviliğin taşıdığı isyan bayrağını, bugünün koşulları içinde daha doğru ve tutarlı taşıyan devrimciliğe geçerek dini bırakması da daha kolay olmaktadır.

Ama 700 yıl çok değişik koşullarda varlığını koruyan bir yığının, öyle 60-70 yılda çözülüp gideceğini düşünmek büyük bir anlamsızlık olur. Ve zaten görüyoruz, Alevilikte de bir canlanma var. Yalnız, bu canlanmada, dedelik başı çeker gözükmüyor. Belki günümüzün bir yeni özelliği olarak bu söylenebilir.

Alevilikte bir canlanma olduğu için de burjuvazi, bir yandan kiralık kalemlerine Alevilik yok oluyor dedirtiyor, öte yandan canlanan ve örgütlenen Aleviliğin başını tutabilmek için de, içine ajanlarını gönderebiliyor. Aynı zamanda çok bilinçli bir biçimde Alevi kültürünün etkin yanlarına karşı en sinsi bir biçimde rakipler yaratmaya ve güçlendirmeye çalışıyor. "Ankara Radyosu Türk Tasavvuf Musikisi Korosu" buna küçük bir örnektir. Bu koro, tasavvuf adına Mevlana müziğinden başka birşey çalmıyor. Alevilik tasavvuf değil mi? Semahın kökü ve en güzel örnekleri Alevilikte değil mi?

Aleviler arasından komünist kazanmak, işçi hareketi için çok önemli bir hedeftir. Komünist kuşakların bu yolla 700 yıllık isyan geleneğiyle yoğrulması, bu geleneği devralması, hakkıyla günümüz koşullarındaki temsilcisi olması çok önemlidir.

Ne var ki, 20 milyona yakın bir yığının tümü komünist yapılamaz. Öyleyse işçi ve komünist hareket için en az bunun kadar önemli bir hedef de, Alevi toplumunun en meşru ve haklı istemlerine sözcülük edebilmektir. Bu zaten işçi sınıfının, toplumun her ezilen kesimine karşı görevidir. Tüm ezilenlerin sözcüsü olarak yükselmeyen bir sınıf kendini de kurtaramaz. Alevi toplum, Türkiye'de devrimin başta gelen müttefiklerindendir. Bunları bilerek çalışalım.

Troçki'nin yazıları sosyalizm konusunda tam bir karmaşadır

Acaba sosyalizm n d mek?

Troçki devrim öncesi ve sonrasında git-gelli bir rota izlemiş, sürekli ortacı konumda olmuştur. Ekim Devrimi sırasında genel olarak doğruda durması bu gerçeği değiştirmiyor. Yazılarında doğrularla yanlışlar birarada, yanyana geçiyor.

Kemal Koldaş

Ülkemizde yaklaşan devrimin işçi karakteri o kadar açık ki, küçük burjuvaziyi temel alan çıkışlar yığınları pek etkilemiyor. Etrafına birşeyler toplamak isteyen herkes, artık işçi tulumunu giymek zorunda. İşçi sınıfına yabancı ideolojiler de bunu yapıyorlar. İşçi sınıfının bilincini bulandırmaya çalışan akımlardan biri de Troçkizmdir.

Türkiye'de bir işçi tabanı edinemese de, işçi sözünün ardında birkaç Troçkist dergi yayınlanmaya başladı. Çok küçük, birkaç yarı-aydından oluşan bu çevreler, işçi sınıfının kafasını karıştırmaya yöneliyorlar.

Dünyadaki Troçkist hareketin bölünmüşlüğüyle karşılaştırıldığında Türkiye'deki küçük öbekler epey az sayıdadır. Troçkist hareketin böyle birkaç on adet parçaya bölünmesine şaşırmamalıdır. Bunun en birinci nedeni Troçki'nin görüşlerinin eklektik yapısıdır.

Troçki devrim öncesi ve sonrasında git-gelli bir rota izlemiş, sürekli ortacı konumda olmuştur. Ekim Devrimi sırasında genel olarak doğruda durması bu gerçeği değiştirmiyor. Yazılarında doğrularla yanlışlar birarada, yanyana geçiyor. Eklektik bir görüşe dayanan hareketin onlarca parçaya bölünmesi ise kaçınılmazdır.

Bu doğrularla yanlışlar detay küçük konularda değil, Marksizmin ABC'si, temel konularındadır. Bu yazımızda bu konulardan yalnızca bir tanesini, sosyalizm konusunu ele alacağız.

Troçkistlere karşı en iyi savaşım yolu, Troçki'yi iyi okumak ve onun tutarsızlıklarını sergilemektir.

Sovyetler Birliği'nde devrime nasıl "ihanet edildiğini", komünizm, sosyalizm, tek ülkede sosyalizm, devlet, bürokrasi konularında görüşlerini açtığı *İhanete Uğrayan Devrim*, (*The Revolution Betrayed*, Merit Publishers, New York, 1965) kitabına bakalım.

Kitaptan bazı bölümleri uzun uzun aktarmak yararlıdır. Bu kitapta Troçki'nin komünizm, sosyalizm konularında neler dediğini görelim.

"Komünizmin maddi tabanı insanın ekonomik güçlerinin öylesine yüksek bir gelişimi olmalı ki, üretici emek, bir yük olmaktan çıkıp, dürtükleme gerektirmesin. Hayatın nimetlerinin dağıtımı, sürekli bir bolluk içinde, — bugün herhangi bir zengin ailede ya da 'mazbut' bir yatılı evde olduğu gibi — eğitim, alışkanlık ve toplumsal görüş dışında hiçbir kontrol istemeyecektir...

"...Komünist yapı derhal burjuva toplumunun yerini alamaz. Geçmişten kalan maddi ve kültürel miras bunun için tamamen yetersizdir. Daha ilk adımlarında işçi devleti ne herkesin 'yeteneklerine göre' — yani yapabildiği ve istediği kadar — çalışmasına izin verebilir, ne de herkesi yaptığı işe bakmadan 'gereksinimine göre' ödüllendirebilir. Üretici güçleri artırabilmek için geleneksel ücret ödeme normlarına — yani bireysel emeğin niceliğine ve niteliğine oranla hayatın nimetlerinin dağıtımına — başvurmak gereklidir.

"Marks, yeni toplumun bu ilk aşamasına, yoksulluğun son hayaletleriyle birlikte maddi eşitsizliğin de yok olacağı en üst aşamadan farklı olarak, 'komünizmin en alt aşaması' adını vermiştir. Bu bakımdan sosyalizm ve komünizm sık sık yeni toplumun en alt ve en üst aşamaları olarak karşı karşıya konur." (*agy*, s.45-46)

İki ciddi teorik hatayı saymazsak geneliyle doğru bir koyuş vardır. Konumuz dışında olan iki hatayı da derinliğine girmeden, belirtip geçelim.

Birincisi ilk başta herkesin "yeteneklerine göre" çalışmasına izin verilemeyeceği yanlıştır. Komünizmin her iki aşamasında da herkes "yeteneğine göre" çalışacak, ama birinci aşamada bunun üzerinde toplumsal denetim olacaktır. Ama Troçki "yeteneğine göre" çalışmayı herkesin "canı istediği kadar" çalışması olarak anlıyor. Burada ayrıca bir kaçış kapısı bırakıyor. Komünizmin ilk aşamasında ya da sosyalizmde denmiyor. İlk adımlarında *işçi devleti* buna izin veremez diyor. Ama neyi kasdettiği açıktır. (Stalin'i muğlak konuşmakla suçlayan kişinin net konuşması bu kadar oluyor işte!)

İkinci yanlış ise, komünizmin üst aşamasında maddi eşitsizliğin kalkacağıdır. Herkesin gereksiniminin eşit olmadığı, tam maddi eşitliğin kendisinin eşitsizlik olduğu çok açıktır. Komünizmde herkesin farklı gereksinimleri eksiksiz karşılanacaktır, kimse de gereksinimi olmayan şeylere açgözlülük yapmayacaktır.

Troçki, iyi bilinen aydın özentiliği içinde, Marksizmin klasik doğrularını söylememeye, onları yeni ifade yollarıyla yazmaya çabalıyor. Bu arada da birkaç çarpıtma, birkaç kapı açma gibi şeyleri yapıyor kuşkusuz. Bu "orjinalite" merakına birkaç yarı aydın kapılır. Ama işçi, "hemşerim yani sen şunu mu demek istiyorsun" der. Troçkistlerle bir tartışma da başka türlü kolay kolay yapılamaz. Bulamacı ayıklamak gerek.

Bu bölümde Troçki özetle, sosyalizm ve komünizmin farkını, sosyalizmde ücret ödemesinin geleneksel — yani bu tarihsel çerçevede burjuva oluyor — normlara göre olacağını söylüyor. Bunlar doğru şeyler.

Yine aynı kitabın 82. sayfasında şunları söylüyor:

"...Sosyalizm, ya da komünizmin en alt aşaması, emin olmak için, emek ve tüketim miktarlarının kesin bir kontrolunu ister. Ancak bu, sermayenin sömürücü dehasının keşfettiklerinden daha insancıl biçimler alır."

"İnsancıl"ı burjuva anlamında, yüzeysel olarak anlamıyorsak, yine doğru bir koyuş. Bir başka bölümde de şunları diyor:

"... Komünist toplumda devlet ve para kalkacaktır. Bundan dolayı onların giderek ölmesi sosyalizm altında başlamak zorundadır. Sosyalizmin gerçek zaferinden, yalnızca devletin yarı-devlet haline geldiği, paranın sihirli gücünü yitirmeye başladığı o tarihsel anda bahsedebiliriz... Para gelişigüzel 'lağvedilemez', devlet ve eski aile de 'likide edilemez'. Kendi tarihsel misyonlarını tamamlamalı, buharlaşmalı ve yok olmalıdırlar...



S.Erek 1981, Başaşağı anlayış

"Üretim araçlarının, kredinin uluslaştırılması, iç ticaretin kooperatifleştirilmesi ya da devletleştirilmesi, dış ticaret tekeli, tarımın kollektifleştirilmesi, miras yasası, paranın kişisel birikimine kesin sınırlar koyar ve onun özel sermayeye (tefeci, ticari ve endüstriyel) dönüşmesini engeller. Ancak, paranın bu işlevleri, sömürüyle bağlı olmalarına rağmen, proleter devriminin başında likide edilemezler. Fakat değişmiş bir biçimde tek tüccar, kredici ve sanayici olan devlete geçerler. Aynı zamanda paranın *değer ölçüsü, değişim aracı ve ödeme aracı* gibi daha temel işlevleri, yalnızca korunmazlar, kapitalizmde olduğundan daha da geniş eylem alanı kazanırlar." (*agy*, s.65-66)

Yalnış fikirleri kısaca ayıklarsak, yine doğru bir yanaşım burada da sözkonusudur. İlk iki cümlenin mantıksal sonucu olmayan, tamamen yanlış, bilimsel bir kıstas olmayan üçüncü cümleyi bir kenara koyalım. (Sosyalizmin zaferinden, kapitalist üretim ilişkileri yıkılıp yerine sosyalist üretim ilişkileri kurulduğu zaman bahsederiz. Devletin sönmeye, hele paranın sihirli gücünü — nasıl bir bilimsel kıstassa — yitirmeye başlaması ise zaferi kazanmış sosyalizmden komünizme ilerlemeyi gösterir.)

İkinci paragraftaki paranın işlevleriyle sermayenin biçimlerini karıştırmaya kapıyı açan bulanık formülasyonun üzerinde durmayalım.

Bir sonraki cümleden ise sömürüyle bağlı bu işlevlerin (??) değişerek (ne yönde, nasıl değiştiği geçiştirilmiş) devlete geçtiğini öğreniyoruz. Cümleden çıkan anlam, değişikliğe uğrasa da sömürüyle bağlılığın, devlete geçtiğinde de sürmesidir. (Oysa biliyoruz, işçi devleti sömürücü değildir, doğrudan ücret alarak ödenmeyen değerler, toplumsal fondan birçok hizmet olarak işçilere geri döner. Birikenler ise yatırımlarla toplumsal mülkiyete katılır. Esas değişim sömürüyle bağlı işlevlerin kalkmasıdır.)

Paranın daha temel işlevlerinin ise daha da geniş bir eylem alanı bulmasını hiç anlamadık. Bu işlevler esas olarak başlangıçta kapitalizmdeki işlevleriyle aynı kalır ve giderek söner.

Bu alıntıda da sosyalizm-komünizm farkı, yanlış noktalar hariç doğru konmuş, sosyalizmde devletin, paranın, eski (*Yenisi* ne oluyor acaba? Ne zaman çıktı? Kargaşaya bir örnek daha!) ailenin sosyalizmde de varlığını sürdüreceği belirtilmiştir. (Görüldüğü gibi Troçki'nin doğruları söylediği yerleri bile aktarmak kolay olmuyor.)

Sosyalizmin ne olduğu konusunda Troçki'nin doğru görüşlerini aktardıktan sonra yanlış fikirlerine gelelim. Aynı kitabın 3. sayfasında şöyle diyor:

"Sosyalizmin hedefinin dayanışma ve tüm gereksinimlerin uyumlu karşılanması temeline dayanan sınıfsız bir toplum yaratmak olduğunu hatırlarsanız,..."

Bu hedefin sosyalizmde mi, komünizmde mi gerçekleştirileceği çok net konmamış. İkisi de olabilir. Ancak cümlenin devamı şöyle geliyor:

"... Bu temel anlamda, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin bir ipucu bile henüz yoktur."

Anlıyoruz ki "dayanışma" (neyle? kimin?) ve tüm gereksinimlerin uyumlu (neye göre uyumlu? neyle uyumlu?) karşılanması temeline dayanan (dayandığı temeller yalnız bunlar mı?) sınıfsız toplum sosyalizm aşamasında kurulacaktır. Daha ilerde ise Troçki şöyle demektedir:

"Sovyetler Birliği, henüz üretimin ve dağıtımın dengeli bir sistemi olarak, sosyalizmin ilk aşamasına ulaşmaktan çok uzakta olduğu için, onun gelişimi uyumlu değil çelişkiler içinde ilerlemektedir." (*agy*, s.48)

Gelişmenin daima çelişkilerin sonucu olduğunu bir kenara yazarsak, sosyalizmin ilk aşaması(?) diye kastedilen şeyin sosyalizm olduğunu, sosyalizmden de komünizmin anlatılmak istendiğini görüyoruz.

"Proletarya diktatörlüğü burjuva ve sosyalist toplumları arasında bir köprüdür." (*agy*, s.52)

Biz proletarya diktatörlüğünün burjuva toplumu ile *komünizm* arasında bir köprü olduğunu zannediyorduk.

"Ekonomik hayatın tüm dallarına aşılanmış Amerikan tekniğinin en modern kazanımları temeli üzerinde sovyet mülkiyet ilişkileri — işte bu gerçekten de sosyalizmin ilk aşaması olurdu." (*agy*, s.61)

Yine aynı karışıklık. Sosyalizmin değil, *komünizmin* ilk aşaması olurdu.

"Sosyalizm, insanın gereksinimlerinin en iyi karşılanması hedeflenen bir planlı üretim yapısıdır." (*agy*, s.61)

İnsanın gereksinimlerinin *en iyi* karşılandığı yapı komünizmdir.

"Lenin bir zamanlar sosyalizmi 'sovyet iktidarı artı elektrifikasyon' olarak karakterize etmişti." (*agy*, s.62)

Lenin sosyalizmi değil *komünizmi* böyle karakterize etmişti...

Bir tek konuda bu kadar yanlış örneği yeter herhalde.

Hangi iyi niyetli kişi bu iki yanaşımın çelişmediğini söyleyebilir. Böyle basit, temel bir kavram kargaşasını insanın aynı kitapta, hem de aynı sayfalarda yazabilmesi için, ya teoriden birşey anlamayan iyi niyetli safın teki, ya da işçi sınıfının bilincini bulandırmaya çalışan art niyetli birisi olması gerekir. Troçki'nin durumunda herhalde teoriyi yüzeysel anlamakla ikinci seçenek birleşmektedir.

Ya da insanın aklına Türkiye'de bilim adamı, aydın geçinen bazıları gibi Troçki'nin de yazdıklarını bir daha okumadığı geliyor.

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl:15, Sayı:371, 20 Şubat 1989

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

Gorbaçof'lar perestroyka *adını verdikleri reformlarla Sovyetler Birliği'nin çehresini değiştirme çabasına hız verdiler. Kendilerine karşı henüz güçlü bir sol muhalefetin örgütlenmiş olmamasını fırsat bilerek, giderek daha da açık konuşuyorlar. Marksizm-Leninizmden ne kadar farklı düşündüklerini saklamaya artık eskisi kadar gerek duymuyorlar.*

Gider k açılıp saçılıy rlar

Sovyetler Birliği'nde Gorbaçof yönetiminin görüşleri, kabak çiçeği gibi açıyor. Sovyet dışişleri bakanı Şevardnadze'nin geçen yıl eylül ayı sonunda, devlet başkanı Gorbaçof'un aralık ayı başında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda yaptıkları konuşmalar, SBKP Politbürosu yeni ideolojik işler sorumlusu V. Medvedev'in ekim ayında Moskova'da düzenlenen uluslararası bir toplantıda "modern bir sosyalizm kavramı" üstüne yaptığı son "katkı"lar(!), bunun son örnekleri arasındadır. Sol harekette kimi guruplar Gorbaçof'ları "cici" göstermeye çabalıyorlar ama, Gorbaçof'lar kendi kendilerini sergileyerek, "cici" mi yoksa "öcü" mü oldukları konusunda kuşkuya hiç yer olmadığını kanıtlıyorlar. Bu yazıda, Gorbaçof ve SBKP'nin önde gelen öteki yetkililerinin, sözünü ettiğimiz konuşmalarını ele alarak değerlendireceğiz.

Mercan Köklü

Gorbaçof yönetimi, geçtiğimiz yıl haziran ayında yapılan SBKP 19. Tüm Ülke Konferansı'ndan bu yana, *perestroyka* (yeniden yapılanma) adını verdiği değişikliklere hız verdi.

Gorbaçof yönetiminin ülke içinde yaptığı temel değişikliklerin başında, ekonomik planda, küçük ya da büyük tarım ve endüstri işletmelerinde özel girişime ve özel mülkiyete "kooperatif hareketi" adı altında geniş olanaklar tanınması geliyor. Ayrıca, (Gorbaçof'un kendi sözleriyle) kırda ve kentte "mal sahibi olma yaklaşımı"nı güçlendiren bu uygulamalar, çeşitli yeni yasalarla güvence altına alındı. Bir yandan merkezi planlama sistemine ciddi darbeler indirilirken, bir yandan da ekonomiye yeni yeni kapitalist mekanizmalar tanıtıldı. Dış ticarette devlet tekeli kaldırıldı.

Siyasal planda ise, aktif yığın demokrasisini dışlayan, ama "iyice" bir burjuva demokrasisinin bile gereklerini tam karşılamayan girişimlerde bulunuldu. Bir yandan da Sovyet Anayasası değiştirildi. Eski Sovyet sisteminin yerine, daha çok üyeli ama daha seyrek toplanacak olan bir "Halk Temsilcileri Kongresi" getirildi. Yüce Sovyet, bu Kongre'nin içinden seçilecek 544 üyeli bir profesyonel parlamentoya dönüştürüldü. Devlet başkanının yetkileri artırıldı. İşçi sınıfının devlet yönetiminde zaten az olan ağırlığı iyice azaltıldı. Menecerlerin, teknokratların ağırlığı ise artırıldı.

Gorbaçof'un *perestroyka* ve *glasnost*'uyla gelen bir diğer yenilik de, Brejniyef'ten başlayıp Stalin'e uzanan ve giderek Lenin'e varan suçlama kampanyalarının yoğunlaşması oldu. Bu kampanyalara, tarımda kollektifleştirme kampanyasının "kurbanları" olarak nitelenen *kulakların* itibarlarının iade edilmeye başlanması eşlik etti.

ABD başkanlık sistemine çok benzerlikler taşıyan yeni yapı, ondan farklı olarak, çok partililiğe izin vermiyor. Farklı sınıf çıkarlarının yansıyacağı sosyalist siyasal arenadaki bu boşluğun, komünist partisi sulandırılarak doldurulmasına çalışılıyor. Gorbaçof yönetiminin "reformları", teoride ve pratikte *işçi sınıfının* partisi olan komünist partisini, bir *perestroykacılar partisi*ne dönüştürmeye çabasını anlatıyor.

Gorbaçof ve yandaşlarının "yeni siyasal düşünce" adını verdikleri bu tutum, elbette kendisini dış siyasette yansıtacaktı. 27. Kongre'den bu yana güçlenen ama özellikle 19. Konferans'tan bu yana iyice alenileşen bir gelişme eğrisi çizerek yansıttı da.

Dünya komünist hareketinin iyice rotadan çıkarak *yeni sosyal demokrasi* rayına oturduğu günümüzde, devrimci kamuoyu, hem bu sürük-

lenişin hem de kendi ideolojik yetersizliklerinin etkisiyle, Sovyetler'deki hızlı gelişmeler karşısında iyice afalladı. Gorbaçof'un reformlarının sosyalizmi "ileri götürmeye"(!) yönelik olduğunun teorisini yapmaya çalıştı. Oysa, görünen o ki, devrimci hareketin Gorbaçof'u cici ve çağdaş bir komünist gibi sunma çabasının, iyice müzminleşmiş teorik kabızlığının ürünü olan bu tutumu, en başta Gorbaçof yönetiminin kendisi yerle bir ediyor.

1985'ten bu yana, dozu artırılarak piyasaya sürülen *perestroyka* uygulaması, sosyalist ekonominin — hızlı ya da yavaş, az ya da çok bürokratik deformasyona uğramış, *ama işleyen* —yapısını allak bullak etti. Sosyalist ekonominin beyni olan merkezi planlama başta olmak üzere birçok kurumu, pratikte önemli ölçüde işlemez hale getirdi. Sosyalist üretim ilişkilerini doğrudan tehdit eden, sistemle uzlaşmaz çelişki içinde olan kapitalist uygulamalar başlattı.

Bunun ilk sonucu, tarım başta olmak üzere ekonominin durumunun iyice kötüleşmesi, sınıf çelişkilerinin azması, toplumdaki patlayıcı potansiyelin iyice artması, ama patlayamadığı için de, toplumsal huzursuzluk ve çürümenin yaygınlaşması oldu. Bu da, reformları için emperyalizmden büyük ölçüde destek alacağını uman Gorbaçof'un bu desteğe olan gereksinimini iyice yakıcılaştırdı. (Sosyalizm tarihinde ilk kez, hemen hemen bütün emperyalist çevreler değişen ölçülerde olmakla birlikte bir sosyalist ülke liderini destekliyor.) Zaten *perestroyka*'yı avuçlarını oğuşturarak izleyen emperyalizm, bu durum karşısında, Gorbaçof'un iç ve dış siyasete ilişkin tutumunu "daha da netleştirmesi" yönünde basıncı artırdı.

Öte yandan, 19. Konferans öncesinde, parti örgütü içinde çeşitli denge hesaplarının yapılması, fincancı katırlarının ürkütülmemesi düşüncesi vb. Gorbaçof ve yandaşlarının görüşlerinin net bir biçimde getirilmesine bir ölçüde engel oluyordu. Bu nedenle *perestroyka*'cılar, görüşlerini, komünist terminolojinin ardına saklanarak, Marksizm-dışı uygulamalarına Lenin'den kılıf bulmaya çabalayarak sunuyorlardı. Konferansta Gorbaçof çizgisinin kabul görmesi, bu gerekliliği büyük ölçüde ortadan kaldırdı.

Gorbaçof'un ve SBKP yönetimindeki çeşitli yetkili ağızların, son zamanlarda yaptıkları çeşitli konuşmalar, "yeni siyasal düşünce" denilen Marksizm-dışı görüşün çeşitli yönlerini geçmiş döneme oranla *daha açık ve net* olarak ortaya koyuyor. Bir başka biçimde söylersek, *perestroyka*'cıların "yeni siyasal düşünce"sinin yeterince açıklığa kavuşmamış çeşitli boyutları, şimdilerde kabak çiçeği gibi açıyor!

Bu konuda, Sovyet dışişleri bakanı Şevardnadze'nin ve devlet başkanı Gorbaçof'un Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda yaptıkları konuşmalar yeterince sergileyicidir. Bu arada, Gorbaçof'un ekim ayında SBKP Politbürosu'na sokarak ideolojik işler sorumluluğuna getirdiği Vadim Medvedev'in "teorik katkı"ları da bunların üstüne tuz-biber ekiyor. Yakından bakalım.

I-Dünya koşulları kimse farketmeden nasıl da değişmiş

Sovyet dışişleri bakanı Edvard Şevardnadze geçen yıl eylül ayında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 43. oturumunda bir konuşma yaptı. Gorbaçof'un 19. Tüm Ülke Konferansı'nda getirdiği görüşleri biraz daha somutlaştıran, açan bu konuşma, basında taşıdığı önemle orantılı bir ilgi görmedi. Çünkü emperyalist kamp, 28 yıldır BM'de konuşacak ilk Sovyet lideri olan Gorbaçof'u bekliyordu.

Gorbaçof merakla beklenen konuşmasını 7 Aralık 1988'de yaptı. Bu konuşma, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 28 yıl boyunca sağa doğru ne ölçüde "ilerlemiş" olduğunu sergiledi. Öyle ki, 1960'da BM'de konuşan Hruşçof, Gorbaçof'un yanında zemzemle yıkanmış gibi, hatta "aşırı solda" kaldı.

Hruşçof konuşması sırasında ayakkabısını çıkartıp kürsüye vurarak emperyalistlere seslenmiş, onlara "sizi gömeceğiz" demişti. Gorbaçof ise, 1789 Fransız burjuva devrimi gibi, Sovyet devriminin de "geçmişin gerçeği"(!) olduğunu vurguladı. Uluslararası ilişkileri "ideolojiden kurtarmak gerektiğini" anlattı. Emperyalizme, "insan soyunun ortak çıkarları" temelinde, "birlikte yaratıcılık ve birlikte kalkınma anlamında bir işbirliği" çağrısı yaptı.

Gorbaçof'un BM konuşması çeşitli açılardan ibret verici ve öğretici bir belgedir.

Gorbaçof'un yarattığı "yeni" dünya

Gorbaçof, BM Genel Kurulu'ndaki konuşmasına "21. yüzyıla nasıl bir insanlık girecek" sorusuna yanıt vererek başladı. "Yeni bir dünya"da yaşamakta olduğumuzu, "koşulların değiştiğini" vurguladı. Şöyle dedi:

"Bugün dünya, bu yüzyılın başına hatta ortasına göre *çok daha farklı* bir yerdedir. Ve bütün bileşenleriyle birlikte değişim içindedir.

"Nükleer silahların ortaya çıkışı, bu *değişikliklerin temel doğasının* trajik bir yoldan vurgulanmasıydı. Sonul askeri gücün maddi simgesi ve taşıyıcısı olan nükleer silahlar, aynı zamanda bu gücün mutlak sınırlarını da koydu.

"İnsanlık, bütün önemi ile birlikte *ölüm kalım sorunuyla, kendini koruma sorunuyla* yüzyüzedir.

"Köklü toplumsal değişiklikler meydana geliyor. Doğuda, güneyde, batıda ve kuzeyde yüzmilyonlarca insan, yeni uluslar ve devletler, yeni toplumsal hareketler ve ideolojiler tarihin ön planına çıktı. Bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal adalet için verilen uğraş bütün çeşitliliği ve bütün çelişkileriyle birlikte, geniş ve çoğu kez *çalkantılı halk hareketlerinde* kendini gösteriyor. Tüm dünya düzenini demokratikleştirme düşüncesi güçlü bir toplumsal ve siyasal güce büyüdü.

"Aynı zamanda, bilim ve teknolojideki devrim, daha yakın zamana dek ulusal ve bölgesel nitelikte olan ekonomik, gıda, enerji, ekoloji, iletişim ve nüfus sorunlarını global sorunlara dönüştürdü.

"Herhangi bir 'kapalı' toplumun varlığı bugün çok zor olanaklıdır. *Evrensel güvenliğin en temel bileşeni olarak,* uluslararası işbirliği sorunlarının tümü üstüne görüşlerin *köklü revizyonuna* bu nedenle gerek duyuyoruz.

"Dünya ekonomisi, dışında hangi toplumsal sisteme ait ya da hangi ekonomik düzeye ulaşmış olursa olsun, hiçbir devletin normal olarak gelişemeyeceği tek bir organizma durumuna gelmektedir.

"Fakat, dünyanın ekonomik büyümesi *geleneksel tipte endüstriyel gelişmenin* çelişkilerini açığa çıkarıyor ve onun sınırlarını koyuyor. Endüstrileşme, yayılma ve derinleşme yoluyla (dünyayı) bir ekolojik felakete götürüyor.

"(...)

"Bir başka sorun, endüstrileşmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkelerin çoğunluğu arasındaki, kapanmayan ve böylelikle de global ölçekte giderek artan bir tehdit oluşturan uçurumdur." ("Mihail Gorbaçof'un BM konuşması", *Pravda*, 8 Aralık 1988)(abç)

Gorbaçof'un konuşması ustaca bezenmiş bir demagoji ve totoloji örneği, bazı gerçeklerin karışık ya da eksik bir biçimde verilerek saptırıldığı, içeriğinin boşaltıldığı, Marksizm-dışı görüşlere kılıf yapılmaya çalışıldığı bir metindir. Bu en başından itibaren böyledir. Örneğin demagojiye, zaten yaşamın bir gerçeği ve dolayısıyla da diyalektiğin temeli olan bir şeyi, dünya toplumlarının ve doğanın "bütün bileşenleriyle birlikte" sürekli değişim içinde olduğunu, yineliyor görünerek başlıyor. Ama bu arada "bugün"ün dünden "çok daha farklı olduğu" hususuna özel vurgu yaparak konuşmanın ilerisinde "derinleştireceği"(!) Marksizm-dışı görüşler için yol açıyor.

Gorbaçof'un yukarıda verdiğimiz alıntıda söylediklerinden şöyle bir manzara çıkıyor: Dünya bugün geçmişe göre *çok farklı* bir yerdedir. Bu noktada "insanlık", ölüm kalım sorunuyla, kendini koruma sorunuyla karşı karşıyadır. Neden? Çünkü, a) nükleer bir savaş insanlığı yok edecektir, b) dünya ekolojik bir felakete doğru gidiyor, c) bunların yanısıra ve en az bunlar kadar önemlisi, emperyalist ülkelerle geri kalmış ülkeler arasındaki uçurum giderek büyüyor, toplumsal kutuplaşma artıyor ve bunun sonucunda da "çalkantılı halk hareketleri" ortaya çıkı-





Bu gidişle yakında yalnız kaşlar değil, silahlar da çatılacak.

yor, d) iyice uluslararasılaşmış tek dünya pazarında sorunlar *globalleşiyor(!)*

Tablo gerçekten hoş ve ibret vericidir. İlk bakışta, dünyanın kötü kaderi üstüne timsah gözyaşları akıtan bütün liberal burjuvaların yüreğini hoplatacak bir dil kullanılmış. Örnekler çarpıcıdır. Daha da önemlisi, yoksul dünya ile zenginlerin dünyası arasındaki uçurumun büyümesi ve çalkantılı halk hareketlerinin ortaya çıkmasının, konuşmanın bu bölümünde, insanlığın ölüm kalım sorunları arasında yer alması *tesadüf değildir.*

Gorbaçof, bu sorunların "dünya" ve "insanlık" için ölüm-kalım sorunu olduğu değerlendirmesinden yola çıkarak, asıl meramını anlatmaya başlıyor. Punduna getirdiği yerde, "evrensel güvenliğin en temel bileşeni olarak", "uluslararası işbirliği sorunlarına ilişkin"(!) görüşlerde (yani SBKP'nin dünya görüşünde) "köklü revizyon" gerekliliğine varıyor. Ve iki saptama yapıyor.

Bu durum, a) tüm dünya düzeninin demokratikleştirilmesini, b) "dünya ekonomisinin işleyişinde ***bütünüyle yeni*** bir mekanizmanın, yeni bir uluslararası işbölümü yapısının yaratılması"nı gerekli kılıyor.

Burada bir duralım.

Nükleer savaşı önlemek istiyorsan devrim için savaş

Gorbaçof'un en başa yerleştirdiği, dünyayı *bugün* dünden "çok daha farklı bir yere" getiren değişikliklerin temel doğasını temsil ettiğini ileri sürdüğü "ölüm kalım sorunu", nükleer savaş tehlikesidir. Burada sorumuzu soralım. Neden dün değil de bugün? 1985'ten bu yana ne oldu da, dünya birdenbire böyle ciddi bir kendini koruma sorunuyla yüzyüze geldi?

Gorbaçof bu soruları yanıtlamıyor.

Ha, denebilir ki, nükleer savaş bugün dünyayı yok eder. Doğru ama, bu tehlike dün de, 1970'lerde hatta 1960'larda da vardı. Nükleer silahlar II. Dünya Savaşı'ndan bu yana var. ABD'nin ve SSCB'nin ellerindeki nükleer yığınak, ta 1960'lardan beri, dünyayı topyekün birçok kez mahvedecek bir düzeydedir. O zaman, sorunu *bugün* yakıcılaştıran ve teoride "revizyon" gerektiren şey, nükleer tahrip gücünde niceliksel bir büyüme — örneğin dünyanın 5 kere değil de 55 ya da 155 kere yok edilmesi — midir? Değildir. Sorunun "yakıcılaşması", bugün ortaya çıkmış bir olgu olmadığı gibi, Gorbaçof da Marksizmden bu nedenle vazgeçmiş değildir. Nükleer yıkım tehlikesi, vb. bunun kılıfıdır.

Yine de, bu konunun üzerinde durmamız, Marksizm-Leninizmin tutumunu kısaca ele almamız yerinde olacaktır.

Kapitalizm bir dünya sistemi olarak geliştiği andan itibaren, insanlığın taş devrine kadar götürülmesi tehlikesi vardı. Marks-Engels, kapitalizmi, "insanlığı birbirlerini aç canavar gibi yiyen sürülere dönüştüren", "milyonların katline götüren" bir *rekabet sistemi* olarak tanımlıyordu. (Marks-Engels, *Toplu Yapıtlar*, Ing. basım, c.3 s.473, c.4 s.243) Lenin, "emperyalizmin Avrupa kültürünün geleceğini tehlikeye attığı"nı (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.21, s.40) söylerken, I.Dünya Savaşı'na ilişkin olarak da, "savaşın insanlığı uçurumun kenarına





"Yine neler diyor acaba?"

uygarlığın yıkılışının eşiğine getirdiğini" (*agy*, c.24 s.86) vurgularken, sorunun *emperyalist-kapitalizmin varlığı* ile bağını koyuyordu.

Demek ki, sorun bugün ortaya çıkmış bir sorun değildir. Uygarlığın yıkıma uğraması tehlikesi kapitalizmin doğuşuyla ortaya çıkmıştır, tamamen küle dönüşmesi tehlikesi de emperyalizmin nükleer yıkım gücüne erişmesinden bu yana vardır. 1960'lardan itibaren, ABD ile SSCB arasında nükleer "parite"nin (ya da başka bir deyişle "dehşet dengesi"nin) sağlanması ve nükleer silahlanmanın hızla tırmanarak, en sonunda "Yıldız Savaşları"na varması, bu durumda niteliksel değil niceliksel bir artış getirmiştir.

Sosyalist ülkelerin nükleer savaşı önleme çabaları büyük önem taşır, ama bu çabanın zayıf halkalarda emperyalizme karşı devrim savaşımıyla desteklenmesi, komünist barış savaşımının temelidir. Emperyalizm varolduğu sürece barış, iki savaş arasında ateşkesten başka birşey değildir. Sorunun köklü çözümü, savaşın kaynağını, emperyalizmi yeryüzünden kaldırmakla, dünya devrimiyle sağlanır. Geçenlerde yitirdiğimiz değerli Yalçın Çağlar yoldaşımız, bu konuda şöyle yazmıştı:

> "Halklara söylenmesi gereken, 'nükleer bir savaşta yok olmak istemiyorsan, işçi sınıfının, dünyanın her yerinde bu savaşın kaynağı emperyalizme karşı devrimci savaşlarını ve sosyalist ülkelerin nükleer savaşı önleme çabalarını destekle' olmalıdır." (Y.Çağlar, "Nükleer savaşı önlemek istiyorsan devrim için savaş", *İşçinin Sesi*, 11 Şubat 1987, sayı:322 s.10)

Gorbaçof ölüm kalım sorunu dediği bu soruna da, sorunun gerçek, kalıcı çözüm yoluna da böyle bakmıyor. Çünkü o, a) emperyalizmi modern savaşların kaynağı olan bir sistem olarak değil bir "politika" olarak algılıyor (27.Kongre raporu), b) dolayısıyla militarizm de emperyalizmin saldırgan özünün örgütlenişi, onun yapısal bir özelliği olarak değil, kötü niyetli politikacıların "tercihi" olarak algılanıyor (*Cumhuriyet*, 11-12 0cak 1989) ve dahası, c) savaşı siyasetin başka araçlarla devamı olarak görmüyor (Moskova'da Barış Forumu konuşması, 14-16 Şubat 1987). Bunlar birbirinin mantıksal uzantısı olan görüşlerdir. Gorbaçof Marksist değildir.

Ekolojik felaketin önü kapitalizmi ortadan kaldırarak alınır

Dünyanın ekolojik bir felakete gittiği konusuna gelince. Son yıllarda, modern endüstrinin doğaya büyük zarar verdiği, dünyanın ekolojik dengesinin hızla altüst olmakta olduğu, ufak su birikintilerinde yaşamın ölmesinden okyanuslara kadar çevre kirliliğinin yaygınlaştığı, nükleer kirlilikten atmosferdeki ozon tabakasının delinmesine ve yerkürenin iklimine varıncaya dek dev sorunların biriktiği, çevre sorunlarından bütün insanlığın etkilendiği, yığınların bilincinde öne çıktı. Gorbaçof bunu görünce hemen "global sorun"(yani sınıfları aşan, onları yataylamasına kesen bir sorun) etiketini yapıştırıveriyor. Tam bir liberal gibi tutum alıyor.

Oysa, yeryüzünde yaşayan milyarlarca insanın yaşamını derinden etkileyen, önü alınmazsa çok ciddi sonuçları olacak olan çevre sorunları, sonuçları açısından bütün insanlığı

ilgilendirmekle birlikte, kaynağı açısından "global" (sınıfları aşan, sınıflarüstü) değil, bütünüyle *sınıfsal* sorunlardır. Hemen bugün ortaya çıkmış da değildirler.

Gorbaçof, çevre sorunlarının temel kaynağını, "geleneksel tip endüstrileşme"yle açıklıyor. Sorunun nedenini burjuvazide, kapitalizmde değil de belli bir tür teknolojide görüyor. O zaman sorumuzu soralım. Bugünkü sorunları yarattığı söylenen teknolojiyi *kim* kullanıyor, kim seçiyor? Amazonlar'da her yıl Belçika büyüklüğünde tropik orman yakılmasıyla sonuçlanan siyasal kararı kim alıyor? Daha binlerce örnek için aynı soru sorulabilir. Hepsinin de tek ve doğru yanıtı "egemen sınıf, burjuvazi"dir. Sosyalist ülkelerde ise, işçi sınıfının denetimi dışında kalmış olan bürokrasi/teknokrasidir.

O zaman, Gorbaçof'un hayat memat sorunları arasında saydığı bu sorunun çözümü için "eski teknolojik kalıpların" değişmesini, "ekolojik olarak temiz" endüstrilere yönelinmesini kibar bir dille "tavsiye" etmesi, kel başa şimşir taraktır. Mühendis ağzıdır. Tabii ki, Marksizm-dışı bir konumdan gelmiştir. Aslına bakarsanız, Gorbaçof bu doğruların çok iyi farkındadır. Dışarıdan bakınca teknik adam yaklaşımı gibi görünen bu tutum, özünde, çevre sorunlarını gerekçe yaparak emperyalizme işbirliği elini uzatma stratejisinin önemli bir parçasıdır. "Nasıl yaparım da emperyalizmle ortak çalışacak bir 'sorun alanı' daha yaratabilirim?" Gorbaçof'un yaklaşımı budur.

Oysa çevre sorunları böyle hesaplara konu edilemeyecek denli derin ve önemli bir demokratik savaşım odağıdır.

Bugünkü anlamıyla çevre sorunlarının ortaya çıkışı, endüstri sürecinin başlamasıyla, *kapitalizmle* eşzamanlıdır. Marks buna şöyle değiniyor:

> "Kapitalist üretim teknolojiyi geliştirir ve farklı süreçleri bir toplumsal bütün halinde biraraya getirir ama bunu ancak bütün zenginliklerin orijinal kaynaklarını — toprağı ve işçiyi — kemirerek yapar." (Marks, *Kapital*, İng. basım, c.1, s.474-475)

Kapitalizmin gelişmesine paralel olarak, işçilerden başlayarak geniş halk kesimlerinde (örneğin Bopal'de zehirlenen yüzbinler) ve doğada meydana gelen tahribat, bugün dev boyutlara ulaşan çevre sorunları, ta başından beri endüstri ve tarımda emekçilerin iş ve yaşam koşulları olarak varoldu. Çevre sorunları, işçi ve emekçilerin iş ve yaşam koşullarından büyüdü. Altında yatan kızıl şerit de çok basit bir nedendir: *Kapitalizmin kâr güdüsüdür.*

> "Kapitalist üretim biçimi, genel olarak, bütün cimriliğine karşın, kendi insan materyeline gelince haddinden fazla müsriftir." (*agy*, c.3, s.86)

Çevre sorunları, kapitalizm varolduğu sürece, çözümleri kapitalizm altında olanaklı olmakla birlikte, şu ya da bu biçimde sürecektir. Çünkü, "kapitalist üretim biçimi, doğası gereği, belli bir noktanın ötesinde tüm rasyonel iyileştirmeyi dıştalar". (Marks, *agy*, s.452)

Son yıllarda birçok olayda somut örneklerini yaşadığımız gibi, emperyalizm, bir yandan çevre endüstrisini "kârlı" gördüğü yerde kurup geliştirirken, bir yandan da metropol ülkelerde geniş yığınsal tepki toplayan kirli endüstri süreçlerini, endüstriyel artıkları geri kalmış ülkelere ihraç ediyor. Çevre kirliliğini bir coğrafi alandan bir başkasına taşımaya çabalıyor.

Öte yandan, amacı toplumsal yarar olan sosyalizmde, bugünkü çevre sorunlarının en önemli nedeni, devrimle miras alınan kapitalist endüstri, kapitalist endüstrileşmenin kopya edilmiş olması, (sosyalist sistem henüz her alanda emperyalizmi geçmiş olmadığı için, ki en geri olduğu alanlardan biri çevre sorunları alanıdır) dünyaya örnek oluşturamamasıdır. Ve en önemlisi, aktif yığın demokrasisisinin yokluğu, proletaryanın kendi devletini denetiminin yetersizliği, hatta giderek devletini elden yitirmesidir.

Çevre kirliliği, "ekolojik felaket" tehlikesi, gerçekten güncel ve gittikçe yakıcılaşan bir sorundur. Varlığı en başta ve temel olarak *kapitalizmin dünya yüzündeki varlığıyla*, sosyalist ülkelerde de bürokratik deformasyonla bağlıdır. Bu sorunun çözüm yolu, söylediklerimizden çıkıyor: Kapitalizmin ortadan kaldırılması (yani dünya devriminin tamamlanması) ve sosyalist ülkelerde aktif yığın demokrasisi. Gorbaçof'ta böyle bir çözüm yolu yok! Onun baktığı yer emperyalizm, sağlamlaştırmaya çalıştığı teknokrat bürokrasinin erkidir.

Toplumsal kutuplaşma ve çalkantılı halk hareketleri kime tehditttir?

Gorbaçof, önce insanlığın hayat memat sorunuyla, kendini koruma sorunuyla karşı karşıya olduğunu belirtiyor. Ardından, bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal adalet için yola çıkan "çalkantılı halk hareketleri"nden, "tüm dünya düzenini demokratikleştirme düşüncesi"nden söz ediyor. Sonra da, "endüstrileşmiş" ülkelerle (siz bunu kapitalist-emperyalist ülkeler olarak anlayın) "gelişmekte olan" ülkeler (az ve orta derecede gelişmiş kapitalist ülkeler) arasında "kapanmayan" uçurumun "global ölçekte bir tehdit oluşturduğunu" ekliyor.

Burada dikkat etmemiz gereken birkaç nokta birden var.

Bir kez, uçurum sorunu ve çalkantılı halk hareketleri, Gorbaçof'un "insanlığın ölüm kalım sorunu"nu ele aldığı bölümün içinde konu ediliyorlar ama, birbirleriyle neden-sonuç ilişkisi olan iki olgu gibi değil, *ayrı ayrı*, mantıksal olarak ters bir sıralamayla veriliyorlar. Ayrıca, bunun yanında "tüm dünya düzeninin demokratikleştirilmesi" gibi bir istem beliriyor.

Emperyalist sömürü va yağmanın, "demokrasi" diye yola çıkan halk hareketinden ayrı değerlendirildiği bir anlayışta "dünya düzeninin demokratikleştirilmesi" bir tek anlama gelir: Devrimci durumları yumuşatmak, devrimlerin önünü tıkamak için burjuva demokrasilerinde belli "gevşemelere" gidilmesi. Ancak bu kağıt üstünde bir hesaptır. Emperyalizmi sistem olarak değil de "politika" olarak anlayan bir görüştür.

Emperyalizm, kapitalizmin en yüksek aşaması, asalak ve çürümüş kapitalizmdir. Emperyalizm, öteki özelliklerinin yanısıra, "bir avuç 'ileri' ülkenin, dünya nüfusunun çoğunluğunu mali yönden boğduğu evrensel bir sömürgeci baskı sistemine dönüşmüş olan kapitalizmdir" (Lenin, *Emperyalizm*, Sol Yay., s.11). "Sayıları gitgide artan küçük ya da zayıf ulusların zengin ya da güçlü birkaç ulus tarafından sömürülmesi" (*agy*, s.150) onun ayırdedici özelliklerindendir. Emperyalizm, "her yere, özgürlük değil egemenlik eğilimi götüren finans-kapitalin ve tekellerin çağıdır". (*agy*, s. 146)

Geri kalmışlık, emperyalizm aşamasında, bizzat emperyalizmin sürekli yeniden-ürettiği *yapısal* bir olgu haline gelmiştir. Bu nedenle, mutlak ya da görece "uçurum"un büyümesi, emperyalist yağma altında olup onun atardamarlarını beslediği için bütün kaynakları kurutulan ülkede, ekonominin sürekli bunalımlı yapısını, sınıf çelişkilerini azdırır, toplumsal kutuplaşmayı hızla körükler, devrimci durumları besler. Çalkantılı halk hareketleri işte bu ortamda sahneye çıkar ve "toplumun demokratikleştirilmesi" istemiyle elbette gelir.

Ama Gorbaçoflar, bir yandan devrimci patlamalardan, "sıcak noktalardaki yangınlardan" derin bir korku duyuyor ve bunu "uluslarası güvenliği tehlikeye sokacak gelişmeler" olarak niteliyorlar. Öte yandan, toplumda "tüm düzenin, demokratikleştirilmesi yolunda bir istem" olduğunu da görüyorlar. Bu durum onları, statükoyu korumaya, devrimci durumların bastırılması, devrim tehlikelerinin örtbas edilmesi için emperyalizmle, burjuvaziyle işbirliği yapmaya götürüyor. Yaptıkları budur. Bunu beceremediklerini düşündükleri yerde de ağlaşıyorlar. Oysa böylesi patlayıcı ortamları, çalkantılı hareketlerin ortaya çıkışını proletarya doğal ve devrimci coşkuyla karşılar. Hareketin başına geçmeye çalışır, devrimle zayıf halkayı emperyalist zincirden koparmanın kavgasını verir.

O halde, emperyalizmin metropolleri ile zincin zayıf halkaları arasında "uçurumların büyümesi", "çalkantılı" halk hareketlerinin "demokrasi, bağımsızlık, sosyal adalet belgileriyle" bile olsa sokakları doldurmaları, dünya ya da emekçi insanlık açısından "global bir tehdit" olamaz. Ama, kuşkusuz *sınıfsal* bir tehdittir. Hedefi de emperyalizm, dünya burjuvazisidir. Gorbaçof'un bundan korku duyması, onun konumunun ve dünya görüşünün ne olduğu, aslında hangi sınıfın çıkarları için ağlaştığı konusunda yeterince sergileyicidir.

Tek dünya pazarının sahtekarca kabulü

Gorbaçof'un buraya kadar söylediklerinde uzaktan bakınca olumlu görünebilecek bir tek nokta var. Tek dünya pazarı gerçeğinin kabulü. Gorbaçof, yazının başlarında verdiğimiz alıntıda, Sovyetler Birliği'nde ve dünya komünist hareketinde uzun yıllar varlığı yadsınmış olan tek dünya pazarını kabul ediyor.

Tek dünya pazarı gerçeğinin kabulü, kendi içinde önemli bir adımdır. Sosyalizm ve emperyalizmin birbirinden yalıtılmış, iki ayrı pazar olduğu varsayımına dayalı, oportünist eğilimleri besleyen yanlışların önünü tıkar.

Yürükoğlu yoldaş, 10 Eylül 1980'de TKP kuruluş yıldönümünde yaptığı konuşmada tek dünya pazarı konusunu şöyle ele almıştı:

> "Bugün iki dünya sistemi vardır, ama bir tek dünya pazarı vardır. Kapitalist sektör de, sosyalist sektör de onun parçalarıdır. Kapitalist ülkelerdeki enflasyonun, bunalımın sosyalist ekonomileri etkilemeyeceğini söyleyebilmek için gerçekten birşey bilmiyor olmak gerekir. Böyle söylemek, sosyalist ülkelerin, kapitalist ülkelerle ekonomik ilişkiler kurmadan yaşayabileceği anlamına gelir. Ki yaşayamazlar. Hiçbir ülke bunu yapamaz." (R. Yürükoğlu, *Sosyalizm Üstün Gelecektir*, s.39)

Gorbaçof, bu aşikar gerçeği kabul ediyor. Dünyaya 'kapalı' bir toplumun olamayacağını, dünya ekonomisinin "dışında hangi toplumsal sisteme ait olursa olsun hiçbir devletin normal olarak gelişemeyeceği" bir *organizma* haline geldiğini söylüyor.

Ancak, emperyalizmle her ne pahasına ve her ne gerekçeyle olursa olsun "işbirliği" anlayışı, Gorbaçof'ta o denli güçlüdür ki, tek dünya pazarı konusunu bile bu işbirliğine gerekçe, temel yapmaya çalışıyor. "*Evrensel güvenliğin en temel bileşeni olarak*, uluslararası işbirliği sorunlarının tümü üstüne görüşlerin *köklü revizyonuna*" bu yüzden gerek duyduk, diyor. Bu alenen yüzsüzlük değil de nedir?

Sosyalizmin tek dünya pazarında bir sektör olması demek, sosyalizmin kapitalizmle bu alanda yoğun bir rekabet içinde bulunması, kendi üstünlüğünü bu arenada kanıtlaması demektir. "Aynı pazardayız, o halde belgimiz işbirliğidir, görüşlerimizi bu nedenle revize ediyoruz" demek ise, Marksizm-Leninizmi bir kenara bırakıp burjuva ideolojisine teslim olmak demektir. Gorbaçof'un çizgisi SSCB'yi buraya götürüyor.

Sosyalizm tek dünya pazarı platformunda emperyalizmle zorlu bir rekabet içindedir.

> "Bu yarışta belirleyici olan ölçüt, son çözümlemede emek üretkenliğidir. Emek üretkenliği ise teknik gelişmeye doğrudan bağlıdır... İki sistem yarışacaksa ve sosyalizm bu yarışta üstünlüğünü kanıtlayacaksa, yarışın pisti tek dünya pazarı olmak zorundadır. Sosyalizm emek üretkenliğinde ulaştığı düzeyi, başarılarını burada gösterecek ve üstünlüğü bu yoldan sağlayacaktır." (A. Antepli, "Pazar Sorunu", *İşçinin Sesi*, 26 Nisan 1981, sayı: 157, s.8)

Zayıf halkalardaki komünistlerin görevi de, bu ülkelerde devrim kavgasını yükseltip emperyalizmden parça koparmak, onun atardamarlarını peyderpey kesmek ve böylece sosyalist sektörü nitel ve nicel olarak büyütmektir.

Gorbaçof'un ufku bu değildir.

Perestroyka'cıların dilinin altındaki bakla

Buraya kadar gördüklerimizden şu çıkıyor: Gorbaçof'un *bugün* ölüm kalım sorunu olarak getirdiği sorunların hemen hemen hepsi, kapitalizmin gelişmeye başlaması ile ortaya çıkıyor. Yüzyılın ortalarından bugüne, görüşlerimizde "köklü revizyon" ya da yalnızca revizyon gerektirecek bir durum söz konusu değildir. Tersine bütün gelişmeler, komünistlerin Marksizm-Leninizmin ilkelerine daha sıkı sarılmaları, devrim ve komünizm kavgasını eskisinden daha hınçla yükseltmeleri gereğine işaret ediyor.

O zaman Gorbaçof, konuşmasında niye bu kadar kıvırtıyor?

(Devam edecek)

Zorunlu tasarrufa karşı gereken de:

İktidardan zorunlu indirim yani devrim

Sürekli işçi ve emekçilerin gelirlerinden kesinti yapan burjuvaziye karşı, işçi sınıfımız da devrimci mücadeleyi yükselterek ve zafere götürerek burjuvazinin kârlarından kesinti yapmayı planlamaktadır.

Bugün Türkiye'de işçilerin ve emekçilerin iş ve yaşam koşulları öylesine kötüleşmiştir ki artık "dayanılmaz"ın da ötesinde, kelimelerle ifade edilebilmesi zor bir durumdadır. Emekçilerin yaşayabilmeleri için ceplerine giren para öylesine komiktir ki, sağlıklı bir yaşam sürdürebilmeleri olanaksızlaşmıştır. Bu durumu günlük gazetelerden çok somut ve açık bir biçimde izleyebiliyoruz.

Biz bu yazıda burjuvazinin işçi ve emekçi sınıfları üzerindeki bu korkunç sömürüsünün küçük bir parçası olan zorunlu tasarruf konusuna değineceğiz.

Zorunlu tasarruf yasası nedir?

Zorunlu tasarruf yasası Nisan 1988'de yürürlüğe girdi. Tüm ücretlileri, sivil-asker memurları, sözleşmeli işçileri, sanatkar ve bağımsız çalışanları kapsamına alıyor. 1988'in sonuna kadar, her ay işçiden %2, işverenden %3, toplam %5 oranında kesilen paralar, ocak ortasında alınan ani bir kararla, işçiler için %3, işveren için %4,5, toplam %7.5'a çıktı. Paralar Ziraat Bankası şubelerine yatırıldıktan sonra, Ankara merkez şubede Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi'nin "çalışanların tasarruflarını teşvik hesabı"na aktarılıyor.

Çalışanlar, bu zorla biriktirdikleri "tasarrufları" ancak 15 yıl sonra, "çok yoğun bürokratik işlemler sistemi" sonucunda ya zor bela alacaklar, ya da hiç alamayacaklar. Bu durumu zaten gözönünde bulunduran burjuvazi, "işçilerin emeklilik ve ölüm durumunda biriken tasarrufları faiziyle birlikte mirascılarına vereceğiz" diyerek bunun yollarını döşüyor.

Kim neyi "tasarruf" ediyor?

1988 yılı boyunca "zorunlu tasarruf" diye toplanan para 350 milyar lirayı buldu. 1989 sonuna kadar ise 1 trilyon olacağı düşünülüyor.

İşçinin emekçinin parasına resmen açıktan el koyarak toplanan bu para, şimdiye kadar Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) tahvillerinin alımında kullanıldı. Yani işçiler zorunlu kesintilerle TEK'i finanse ettiler. Böylece devletin acuz "iç finansman" gereksinimini de karşılamış oldular.

Bu durum işverenler için de, devlet için de ballı kaymaktır. Her ne kadar işveren kesimi "para devletin elinde toplanıyor" diye sızlansa da, işveren kendi ödediği %4.5'luk payı, zamlarla, teşviklerle vb. zaten çok fazlasıyla geriye alıyor. Bunu artık bilmeyen yok.

Emperyalistleşmek için deli danalar gibi dönen ama bunu bir türlü beceremeyen burjuvazinin işçilerden, emekçilerden zorla topladığı ve toplamayı planladığı miktar kendi çapında hiç de küçümsenecek bir miktar değildir.

Burjuvazi bunu sağlayabilmek için çok ince hesaplar yapıyor. "Alt tarafı %2'ydi, %3 oldu, sizi düşünüyoruz, sizin geleceğiniz için tasarrufu destekliyoruz" yollu aldatmacayla — ki artık bu konuda aldanan kalmadı, herşey çok açık ortada — işçinin ücretine daha eline geçmeden el koyuyor. Hem de net ücret üzerinden değil, brüt giydirilmiş ücret üzerinden %3 keserek kurnazlık yapmış oluyor. "Süreklilik arzetmeyen" ödemeler dışındaki tüm eklentileri de brüt ücretin üstüne ekleyip, %3 "tasarruf"unu öyle kesiyor. Böylece daha fazla yontmuş oluyor.



Komik muhalefet

Bu ayyuka çıkmış açıklıktaki soyguna karşı, SHP milletvekili Adnan Keskin "anayasaya aykırıdır" diyerek danıştayda dava açmış. Başvuru dilekçesinde şöyle demiş:

"...Sosyal hukuk devletinde yönetilenlerin, ekonomik ve sosyal durumunun ve geleceğinin devletçe güvence altına alınması ve bunun için gerekli sosyal güvenlik kurumlarına yer verilmesi esastır. Ancak, kişilerin geleceğinin güvence altına alınması zora dayanmamalı ve fedakarlıkta eşitlik esasından ayrılınmamalıdır. Aksi halde, sosyal hukuk devleti anlayışından, '*herşey devlet için*' anlayışına varılmış olur ki, bu doğrudan doğruya Anayasa'nın ihlalidir."

Artık işçiler "sosyal hukuk devleti"ni yönetenlerin kendilerinin geleceğini hiçbir şekilde güvence altına alamayacağını, almayacağını çok iyi biliyorlar. Onlar "sosyal devlet" denen şeyin "sosyal şirket" olduğunu somut yaşantılarında görüyorlar, etlerinde, kemiklerinde hissediyorlar. SHP böyle söyleyerek her zaman olduğu gibi tarihsel misyonunu yerine getiriyor ve kendi sınıfına akıl veriyor. İşi bu kadar açıktan zora dayandırmayalım, yoksa "herşeyin devlet için olduğu" anlaşılacak diye uyarıyor.

Yine de yüksek geliyor

Burjuvazi gerçekten derin bir bunalımdadır. Bir yanda emperyalistleşememenin getirdiği dar boğaz var. Diğer yanda içeriye yönelik yaptığı sömürünün de bir sınırı var. İşçilerin emekçilerin öfkesinden duyduğu korku var. Korkmakta haklıdır, zira Türkiye Avrupa'da işçilerin ücretinin en düşük olduğu ülkedir. Buna karşılık binbir çeşit kesintiden yalnızca bir tanesi olan gelir vergisini ele alırsak, yine Avrupa çapında, Türkiye işçisi ücretine oranla en yüksek vergiyi veren işçidir.

Asgari ücret alan bir işçinin brüt kazancı üzerinden, yalnızca SSK, %25 gelir vergisi, zorunlu tasarruf ve pul vergisi eklenince ücretinin %41.4'ü kesiliyor. Bu en düşük asgari ücrette böyle, ücret biraz yükselsin, bu oran %50'ye çıkıveriyor. Bir de bu brüt ücreti, "giydirip" onun üzerinden kesintileri kesince bu oran iyice artmaktadır.

Giydirdikleri ücretle ilgili söylenecek çok söz var ama burjuva gazetelerde de çıkan şu haberi yinelemeden edemeyeceğim. İneklere doğum yardımı olarak 150 bin lira veren Türkiye burjuvazisi, doğum yapan işçi kadına "doğum yardımı" olarak 10 bin lira veriyor. O da 7 bindi, yeni 10 bine çıktı.

Yol-İş dergisinin 1988 sonunda yayınlanan bir araştırmasına göre işçilerin alım gücü 1980'le karşılaştırıldığında 8'de 1'e düşmüştür. Ama yine de, bu düzey burjuvazinin istediğinin üstündedir. İşçi sınıfının mücadelesiyle düzey ikide bir yükseliyor.

Durum böyle olunca, burjuvazi, ancak binbir çeşit yeni kesintiler icat ederek, resmen hokkabazlık yapar gibi verdiği "fazlayı"(!) geri almanın yollarını arıyor. Zorunlu tasarruf yasası yoluyla kesinti yapmak da bu "cinlik"lerinden biridir.

İşçi sınıfımız da devrimci mücadeleyi yükselterek ve zafere götürerek burjuvazinin kârlarından kesinti yapmayı planlamaktadır.

S.Yonca

Yığınsal işten atmalara karşı

BİRLEŞİK MİLİTAN EYLEM

Yığınsal işten atmalara karşı, işli işsiz işçinin dayanışmasını, birliğini sağlamalıyız. Sendikalaşmaya küçük işletmelerde hız vermeli ve sendikal birlik temelinde mücadeleyi yükseltmeliyiz.

Yığınsal işten çıkarmalar son yıllarda hızlandı ve yaygınlaştı. Burjuvazi dış pazarlarda tıkandıkça içte çeşitli oyunlar oynuyor. Kârını yukarılara çıkarmak amacıyla rasyonalizasyona, otomasyona gidiyor.

Bütün bunların yükü gelip işçi sınıfının omuzlarına binmektedir. Çalıştığı zaman bile karnını zor doyuran işçiler, bugün yığınsal olarak işten atılmakta, açlıkla ve sefaletle yüz yüze bırakılmakta, çalışan işçi ile işsiz işçiyi bölmek, sendikasızlaştırmak, karşı karşıya getirmek için her türlü oyun oynanmaktadır.

Bu durum önümüzdeki dönemde daha fazla işçinin işten çıkartılacağını ve sınıf çelişkilerinin daha da keskinleşeceğini gösteriyor. Son birkaç yıldır işten atılan işçilerin sayısı onbinleri buldu. Örneğin tekstil, metal, petrol-kimya-lastik, deri, gıda vb. işkollarında işten çıkarmalar korkunç rakamlara ulaştı. Ülke genelinde işsizlik oranı çalışan nüfusun beşte birini çoktan aştı. *Günaydın* gazetesi 29 Ocak 1989 tarihli sayısında, dört temel sektörde 31 bin işçinin işten çıkartıldığını yazıyor.

İşçi sınıfının yığınsal olarak işten çıkartılması, açlığa ve yoksulluğa itilmesi kapitalizmin genel karakteridir. Buna karşı yapılacak en etkili savaşım sendikaların işli işçiyle işsiz işçiyi birlikte örgütlemesi ve militan siyasal eylemleri yığınsal olarak sendikal birlik temelinde yürütmesidir.

Birçok işkolunda bağımsız sendikaların tepe yönetimleri sendikal birlikten yana görünüyor, fakat pratikte bu yönde herhangi bir girişimde bulunmuyor. Bazıları ise alternatif olarak DİSK'in açılması eğiliminde oldukları, Türk-İş'in ise değişemeyeceğini söylüyorlar.

Otomobil-İş yönetimi, Türk-İş'in tüzüğünde varolan, her işkolunda tek sendika koşuluna karşı, Türk-İş tüzüğünü değiştirmelidir, her işkolunda birden fazla sendikaya izin vermelidir diyor. Bu dükkancılıktır. Her işkolunda tek sendika doğru tutarlı bir ilkedir. Hatta günümüzde bunun da ötesinde daha geniş çaplı sendikal yapılar kurmak gereksinimi nesnel olarak dayatmıştır. İşte bu nedenle Türk-İş'te sendikal birliği sağlamak zorundayız.

Bugün 2 milyona yakın işçi Türk-İş üyesidir. Bu durumda DİSK'in açılmasını istemek işçi sınıfının enerjisini ikiye bölmektir ve bölücülüktür. Bu da burjuvazinin işine yaramaktadır.

Can Yıldırım

İzmir Ayaklanması'nın 9. yıldönümü kutlu olsun

Dün söndürdüler Yar n s"ndüremey cekler

Tariş öyle bir yangındı ki tüm Ege'yi, tüm Türkiye'yi sarabilirdi. Oportünistler ve sosyal demokratlar itfaiye gibi çalıştılar.

Fazıl Acar

22 Ocak'ta başlayıp şubat ortalarına kadar süren İzmir (Tariş) ayaklanmasının üzerinden tam 9 yıl geçti. Bunca zamana karşın, Tariş olayları güncelliğinden hiçbir şey yitirmedi, sürekli gündemde kaldı.

Tariş ayaklanmasını bu kadar önemli kılan, onun işçi sınıfının unutulmaz eylemleri arasında yer almasını sağlayan nedenlere çok iyi bakmak gerekmektedir. Bu olgu burjuvazi açısından da geçerlidir, yani Tariş olaylarına burjuvazi de büyük önem veriyor.

Bunun en açık kanıtı 12 Eylül'ün yıldönümlerinde televizyonda gösterilen özel programlarda Tariş'in hep çıkmasıdır. 12 Eylül'ü haklı göstermeye yönelik bu programlarda iki olaya yer verilmektedir. Birincisi 1 Mayıs olayları, diğeri ise Tariş olaylarıdır. Burjuvazinin işçi sınıfının bu iki şanlı eylemine böyle saldırısı bu iki eylemin 12 Eylül öncesinde devlete yönelik en uç eylemleri oluşturmasındandır. Burjuva devletin kendini koruma güdüsü içinde bu eylemlere azgınca saldırısının nedeni budur.

22 Ocak'ta başlayan olayların çapı hızla genişleyerek tüm İzmir'i etkilemeye başlıyor. İşçi mahallelerinde, özellikle Çimentepe ve Gültepe semtlerinde, emekçiler kavgada yerlerini gecikmeksizin alıyorlar. Ayaklanmanın en üst düzeye ulaştığı günlerde yağ kombinasında barikatlar kuruluyor. Fabrika günde birkaç kez nöbet değiştiriyor. Aynı olaylar iplik fabrikasında da bütün hızıyla sürüyor. Ordu devreye sokularak olaylara müdahale edilmek isteniyor. Bunun üzerine işçiler fabrikayı işgal edip, kapıları kaynaklıyorlar.

Tariş öyle bir yangındı ki tüm Ege'yi, tüm Türkiye'yi sarabilirdi. Oportünistler ve sosyal demokratlar itfaiye gibi çalıştılar. İşçi sınıfı oportünistlerin ihanetini asla affetmiyecektir.

İşçi sınıfı sayısız ihanetler yaşamıştır. Yalnız Türkiye'de değil, dünyadaki örneklerini de çok iyi bilmektedir. Örneğin 1919 Alman ve Avusturya devrimlerindeki büyük ihanetler. O günlerde bu ihanetler olmasaydı, devrimler başarıya ulaşsaydı bugünün dünyası belki de çok farklı olacaktı. Ama o günün dünyasından çıkarılacak bir önemli ders daha var. Çarlık Rusyasında da oportünistler sürekli ihanet içinde oldular, fakat başarılı olamadılar, çünkü Bolşevikler oportünizme karşı etkili bir mücadele verdiler, insiyatifi hep ellerinde tuttular ve sonunda zafere ulaştılar.

Yeniden yazımızın konusuna dönelim. Tariş ayaklanmasını o günün koşulları içinde değerlendirmemiz gerekir. 12 Eylül öncesinde partimizin yönetimine egemen olmuş oportünistler en başta devrimci durumun varlığını yadsıdıkları için, kendi oportünist anlayışlarına uyan bir tavır içinde eylemlere yüz çevirmişlerdir. Öyle ki bazı sendikalarda etkili olan bu hainler eyleme aktif destek verilmesini isteyen işçilere, fabrikalarınıza geri dönün, bu bir provokasyondur demişlerdir. Bugün daha net görülmektedir ki asıl provokasyonu bu baylarımız yaptılar, provokatör de kendileriydi.

Öte yandan, "sol"larımız da, kendi sınıfsal konumları gereği eylemlerin devrimci mantığını anlayamadılar. Yalnızca, hareket berekettir mantığı içinde davrandılar. Soruna işçi sınıfının genel çıkarları açısından yaklaşmadılar, dar gurupçu yaklaşımlarla, hareketin uzun vadeli çıkarlarını anlık çıkarlar uğruna feda edici politika izlediler.

Olaylara doğru yaklaşımı bir tek TKP'deki Leninciler yaptılar. Dönemi devrimci durum olarak değerlendirerek, öncülüğü ele geçirerek İzmir ayaklanmasını genel bir ayaklanmaya doğru götürmek gerektiğini her yerde söylediler. Güçleri oranında bu doğrultuda çalıştılar. Ne var ki ayrışmayı yeni tamamladığımız için, olayların çapı o günkü gücümüzle tam bir orantısızlık içindeydi. Buna rağmen doğru siyaseti, doğru taktiği benimsetmek için vargücümüzle çalıştık.



Geçmiş bu olaylardan çıkarılacak en önemli derslerden biri, her koşulda işçi sınıfının, partisi aracılığıyla hegemonyayı ele geçirerek tarihin gidişine yön vermesi gerektiğidir. Bu durum gerçeklik kazanmadığında herşey bir kör döğüşü biçiminde sürüp gider. Burjuvazinin de, oportünizmin de defterini dürmek, proletaryanın hegemonyayı ele geçirmesiyle olanaklıdır.

İzmir ayaklanmasının 9. yılında işçi sınıfının bu destan gibi eylemini saygıyla selamlıyor, "yaşasın işçi sınıfının bu şanlı mücadelesi" diyoruz.

Kürt sorunu SHP'de yine cadı kazanı kaynattı

Pazar SHP'nin iplikleriyle doldu

İbrahim Aksoy 2 yıl süreyle SHP'den ihraç edildi. Bu örnek sosyal demokrasinin uyuz liberalliğini, *burjuva demokratik* bir isteme bile tahammülsüzlüğünü bir kez daha kanıtlıyor.

Avrupa Parlementosu Karma Komisyonu'nda söz alan SHP milletvekili İbrahim Aksoy'un Türkiye'de demokrasinin olmadığını, Kürt halkına özerklik verilmesi gerektiğini söylemesi, SHP'de cadı kazanı kaynatılmasına neden oldu. Sosyal demokratların ne yaman demokrat olduklarını göstermek için olsa gerek, İbrahim Aksoy 2 yıl süreyle SHP'den ihraç edildi. Bu örnek sosyal demokrasinin uyuz liberalliğini, *burjuva demokratik* bir isteme bile tahammülsüzlüğünü bir kez daha kanıtlıyor.

Aynı oyunu yine tezgahlıyorlar

Sosyal demokrasi, özünde, işçi sınıfının, emekçi halkın duygularını sömüren, anti-demokratik, emperyalizmle, tekellerle uzlaşan, liberal burjuva bir akımdır. Bu konuda Yürükoğlu yoldaşımız şöyle diyordu:

"Sosyal demokrat partilerde sağ ve sol kanatlar vardır. Sağ sosyal demokrasi tekellerin kucağındadır. Sol sosyal demokratlar partinin emekçi kesimlerine sözcülük etmeye çalışır, genel olarak komünistlerle diyolog yanlısıdır. Ama hiçbir sosyal demokrat partide, geçici dönemler dışında, sol kanat yönetimde olmamıştır. Partinin emekçilere hoş gözükmesine yarayan ama siyaset çiziminde ağırlık taşımayan zayıf guruplardır bu sol kanatlar.

"Türkiye'ye gelince, bizdeki sosyal demokrat hareket Batı'dan farklıdır. Orada sosyal demokrasi işçi hareketi içinde, Marksizm temeli üstünde yükselmiş, sonradan onunla ideolojik bağlarını koparmış ama geniş işçi çevrelerinde etkinliğini sürdüren bir akımdır. Türkiye'de sosyal demokrasi, *burjuvazinin liberal kesiminin*, finans-oligarşisine duyduğu tepkiye halk hareketinde taban bulmak, hem de bu halk hareketini kapitalizmin sınırlarına hapsedip 'ehlileştirmek' amacıyla giderek oturmakta olduğu ideolojik tabandır.

"Yalnız Türkiye'de değil, yeterli gücü olduğu her yerde sosyal demokrasi bir yandan faşizme karşı konuşuyor, bir yandan komünistlere, devrimcilere karşı eyleme geçiyor, önlemler alıyor. Çünkü kapitalizmin yıkılmasından ölesiye korkuyor. Ve ne yazık ki, sosyal demokrasinin işçi sınıfından, emekçilerden, halk başkaldırısından duyduğu korku ile faşizmin iktidara gelebilişi arasında yakın bağ vardır. Bu bağı iyi anlayabilmek, devrimci işçi sınıfımızın önündeki tehlikeleri ve olanakları iyi anlayabilmek demek olur.

"Faşizm dünyanın hiçbir yerinde bir gecede gelmedi. Her yerde burjuva demokrasisi içinde büyüyüp yükseldi. Faşizmin İtalya, Almanya, Avusturya, Macaristan, Finlandiya ve Bulgaristan'daki tarihsel gelişimini izleyenler için, burjuva demokrasisinin reformcu kanadı sosyal demokrasinin, faşizmin bu yükselişinde oynadığı rol sır değildir." (R.Yürükoğlu, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, s.126)

1980'de faşist cuntanın yönetime gelmesinin yollarını da yine sosyal demokratlar döşediler. İşçi sınıfının devrim istemini hazırladıkları hain tuzaklarla bozmak için canhıraş bir şekilde çalıştılar. Aradan yıllar geçti, şimdi kalkıp aynı oyunu, demokrasiyi savunuyor maskesi altında yeniden tezgahlıyorlar. Bir yandan yükselen işçi hareketini pasifize etmek, diğer yandan Kürt halk hareketinin baskılara duyduğu öfkeyi hadım etmek için uğraşıyorlar. Kürt halkının haklarını savunuyor gözüküp, arkadan hançerlemeğe çalışıyorlar.

SHP'nin ipliği pazara çıkıyor

Bu ikiyüzlülüğe en güzel örnek Baykal'dır. Aksoy'u Kürtlere özerklik dedi, burjuva demokratik bir istemde bulundu diye SHP'den ihraç ettir, sonra dön, Kürtlere ne kadar demokrat olduğunu anlatmak için demogoji yap:

"Demokrasi kurallarını tam olarak işletmeyerek, *soruna sadece bu şekilde yaklaşılarak* yeni yeni sorunların çıkmasına engel olamazsınız. Terör girişimlerinin hedefi olarak o bölgede yaşayan tüm insanları hedef seçer, ceza hukukunun temel ilkesi olan suçun ve cezanın kişiselliğini bir tarafa bırakarak, olaylardan o bölgedeki tüm halkı sorumlu tutar, soruşturturken cezalandırır, bu yöredeki halkın insanlık onurunu ellerinden almaya kalkarsanız, sorunları çözemezsiniz...

"(...)

"*Resmi dilimiz Türkçedir.* Ama herkes ana dilini konuşmakta, dininin gereklerini yerine getirmekte, kültürünün özelliklerini yaşamakta, müziğini çalıp, dinleyip söylemekte, folklorunu uygulamakta serbest olmalıdır. *Resmi dili öğretmekle görevli olup yıllardır, bu görevi yerine getirmeyenlerin* şimdi ana dillerini konuşanları suçlamaya, baskı altında tutmaya, Türkçe'den başka dilleri yasa ile yasaklamaya hakları yoktur. Bu bölgelerde yaşayan yurttaşlarımızın önemli bir kısmının belki malı mülkü, belki *Türkçesi yoktur ama çok yüksek onur duygusu vardır.* Soruşturma yapacağız diye onur duygusunu baskı altına almaya hiçbir devlet görevlisinin hakkı yoktur, olmamalıdır. (*Günaydın* 4 Şubat 1989) (abç)

Bu sözler ilk okunduğunda Kürt halkının çıkarlarını savunuyor sanılabilir, ancak cümlelerin mantığı incelendiğinde altından Türk şövenizmi çıkıyor. Altını çizdiğimiz yerlere şöyle bir bakalım.

Baskılara ilişkin olarak Baykal, soruna "sadece" bu şekilde yaklaşılmasını kınıyor. Ne demek sadece? Yani baskı yapın ama sadece baskıyla olmaz, başka yollar da deneyin diye akıl veriyor. Devlet terörünü tüm halka yöneltерek yanlış yapıyorsunuz, devrimci Kürt hareketlerini kendi elinizle güçlendiriyorsunuz diyor.

Benzeri bir mantıkla, Baykal, resmi dilin Türkçe olmasıyla neredeyse övünüyor. Türkçe öğretilseymiş, Kürtçenin yasaklanmasına karşı çıkmazmış ama, öğretilmediği için karşı çıkıyor. Yani Türkçeyi öğretmek için yılardır görev yapanların işini iyi yapmamasına eleştiri var. Baykal, bu kadar aldatmacadan sonra da "onur duygusu" edebiyatıyla insanları aldatmaya çalışıyor.

Türkiye'de sınıf savaşının giderek yükselmesi, sağlı sollu tüm burjuva kesimleri yeni manevralar yapmaya götürüyor. SHP'nin aldatmacaları açığa çıkınca ve SHP açık düşmeye başlayınca, yeni sosyal demokrat TBKP ve Sosyalist Parti ileri sürülüyor. Ancak zayıf halka Türkiye'de onların da kaderi SHP gibi olacaktır. Onların da ipliği pazara çıkacaktır.

Salih Aslan

Devrim savaşı Kürt-Türk her proleteri ikircimsiz bekliyor

Biz proleter ulustanız

Karkeren hemü welatan yekbın! Marks bu sözü *Manifesto*'da söylemiş. Birleşin ve burjuvaziyi yenmek, huzura kavuşup kendi toprağınızda hür ve özgür bağımsız yaşamak için savaşın! Bu savaş, senin hem kendin hem torunun içindir.



Merhaba TKP'de görev alan devrimci arkadaşlar,
Merhaba *İşçinin Sesi* çalışanları.

Ben bir fabrika işçisiyim. *İşçinin Sesi*'nin üç aydır okuyucusuyum. Gazeteniz devrimci bir arkadaş eliyle bana ulaşıyor. Her elime geçişinde devrime olan inancım artıyor. Ben ve benim gibi işçi arkadaşların umduğunu bulabildiği bir gazetenin olması ne kadar güzel. Gazetenizin ve devrim için mücadelenin başarıyla ilerleyebilmesi için elimden geleni yapacağım.

Ben, işçiyim ve Kürdüm. Hem işçi olarak hem Kürt olarak sömürüyü görüyorum. Burjuvazinin olduğu yerde sömürünün hep olacağını bana sizler öğrettiniz. İşsizliğin, açlığın, savaşların, yerinden yurdundan ayrı kalmanın tek sebebi burjuvazidir. Bunu bana gazetenizi ileten arkadaş öğretti. İnsan düşününce ona hak vermemek mümkün değil.

Biz Kürtler, Kürt olduğumuzdan olsa gerek her devrimciden ilgi görüyoruz. Daha önceden bizlere birşeyler öğreten birkaç devrimci arkadaş oldu. Bizle oturup çay içtiler. Onlar da Kürttü. Onlar da devrimciydi. Ama onların dedikleriyle yayını getiren arkadaşın dedikleri farklıydı. Onlar bizimle, anlamadığımız dillerden konuşuyorlar, bizlere hiçbir şey öğretmeden dediklerine he dedirtiyorlardı. Biz de he diyorduk, doğru diyorduk. Bize Kürtçe, Türkçe gazeteler veriyorlardı. Ama biz onlardan birşey anlamıyorduk.

Neyin ne olduğunu, yayınladığınız gazeteden ve onu getiren arkadaşın yardımıyla anlamaya başladık. Önceki devrimci arkadaşlar şimdi bize gazetelerinden vermiyorlar. Dediklerine göre, biz onların yanında durmayarak ihanet etmişik. Biz ihanet etmedik. Biz daha da bilinçle devrim için savaşa hazırlandık, hazırlanıyoruz. Esas onlar bize ihanet ettiler. Çünkü, anlıyoruz ya artık, yazdıklarına yanlış diyeceğiz ya, bu yüzden gazetelerini vermez oldular.

Bir de, B.Efeoğlu adlı devrimci arkadaşın 360. sayıdaki yazısına yanıt verdiğini sanan o arkadaşa diyeceğim var. Gerçi yazdığınız cevap (Bakın *İşçinin Sesi*, sayı:360) çok yeterli. Ama olsun, bir de ben diyeyim.

Sayın Erdal Bilen arkadaş sen çok genç olmalısın. Aynı bizim önceki durumumuzdasın. Hem bazı şeyleri bilmiyorsun, hem bilmediklerini biliyormuşsun gibi görünüyorsun. Aynı bizim gibi. Bu böyledir diyorlar — "tamam doğru abi". Bu da böyledir — "he abi". Yani sorunların her yanını görmeyip görüyorum diyorsun.

Şimdi söyle bana Erdal arkadaş, Türkiye burjuvazisi özlemini duymaya başladığı faşizmle mi ülkeyi yönetiyor? İşçiler grevde, mitingler, paneller, konferanslar, yürüyüşler, silahlı çatışmalar, eylemler, militan gösteriler yapılırken, böyle yönetime faşizm mi, yoksa güdük burjuva demokrasisi mi denir?

Ben Erdal arkadaş gibi, *İşçinin Sesi* hakkında, "demokrasi olgusunu özümseyip özümsemediği" gibi bir fikre sahip değilim. Çünkü adım gibi biliyorum, *İşçinin Sesi* demokrasiyi her zaman uyguluyor. Ayrıca yazımın yayınlanması ya da yayınlamaması konusunda da belli bir ısrarım yok. Her ikisinin de başımın üstünde yeri var. Bu yazıyı bir Kürt işçisi olarak yazıyor, tüm Kürt arkadaşları da istediklerini, bilmediklerini öğrenmek için yazmaya çağırıyorum. Sanırım her arkadaşın devrimci arkadaşlardan öğreneceği çok şey var.

Bence devrim savaşı her proleteri ikircimsiz bekliyor. Tüm dünyanın proleterleri birleşin! Karkeren hemü welatan yekbın! Marks bu sözü *Manifesto*'da söylemiş. Birleşin ve burjuvaziyi yenmek, huzura kavuşup kendi toprağınızda hür ve özgür yaşamak için savaşın! Bu savaş, senin hem kendin, hem torunun içindir. Bunları da yayınımızı bana ileten arkadaşla ve ben de ekleyip karıştırarak yazdım.

İşçinin Sesi Kürt-Türk tüm dünyanın proleterlerinin gazetesidir, hepimizin gazetesidir.

Hepinize kolaylıklar dilerim. Hoşçakalın.

Cezmi Şanlı, İstanbul

İşçi sınıfının savaşımını frenlemeye çalışanlar varken

Gazetemizden kavga sesleri yayılıyor

Yayın organımızı, sıradan bir gazete okur gibi değil, kavganın ve başarının sahibinin bizler olduğumuzu bilerek okumalıyız.

Bizler TKP'mizin içinde görev alan yoldaşlarız. Aldığımız görevler ne olursa olsun, bunları yerine getirmekle kendimizi yükümlü tuttuğumuz oranda başarılarımız katlanacak ve amacımıza ulaşacağız.

Görevler diyoruz. Nedir bu görevler? İlk önce sınıf bilincini almamız gerekiyor. Yayınlarımızı okuyup, okuyacak insanlara iletmemiz, daha sonra onların da iletmesini sağlamamız gerekiyor. TKP'mizin yayın organı *İşçinin Sesi*, partimizin sesi, işçilerimizin, aynı zamanda dünya proleterlerinin sesidir. Yani, yayın organımızı okurken, herhangi bir burjuva, ya da sol görünümde olup da sol olmayan, ya da sol olduğunu haykırarak burjuvaziye bilinçli ya da bilinçsiz yardımcı olan bir gazeteyi okur gibi yaklaşmamalıyız.

Niçin bu sözleri sarf ediyoruz? Çünkü, işçi sınıfının günümüze kadar başarıyla getirdiği savaşımı, frenlemek isteyen legal ya da illegal yayın organları vardır. Bunlar yazdıkları yazılarda, işçi komisyonları, sendikal muhalefet Türk-İş'te birlik gibi konularda yanlış görüşler savunuyorlar, Otomobil-İş devrimcidir diyor, DİSK açılsın belgisini savuruyorlar, işçi sınıfını az göstermeye çalışıyorlar, oportünistiyle, reformist, revizyonistiyle aynı partide birleşmesini öneriyorlar, parlamenter yolla devrimsiz sosyalizme geçmeyi düşlüyorlar, faşizmi zam, zülüm, işkenceye indirerek faşizmin anlamını değiştirmeye çalışıyorlar, günümüzde halen faşizmin olduğunu belirtiyorlar, durmadan işkence edebiyatı yaparak işçi sınıfının örgütlenmesini engelliyorlar...

İşçinin Sesi'ni okurken ise, işçi sınıfı, Türkiye ve dünyanın dört bir yanından kavganın sesini duyacak ve kavgayla kendini birleştirerek kavganın bir parçası olacaktır. İşte bu nedenden dolayı bakış açımızı derinleştirmeli, sıradan bir gazete okur gibi değil, kavganın ve başarının sahibinin bizler olduğumuzu bilerek okumalıyız.

Hepimizin bildiği gibi yayın organı örgütleyicidir, sınıfın öncüsünün mıknatısıdır. Bizler, yayın organımızla bütünleşip, yayın organımızla hamur haline gelip birer örgütçü sıfatını alıyoruz. Bizler yayın organımızla tanıtılıyor ve işçi sınıfının kavgasının yönlendiricisi oluyoruz.

İlk paragrafta sınıf bilincinden bahsetmiştim. Sınıf bilinci olarak ne anladığımızı ölçmemiz gerekiyor.

Acaba sınıf bilinci olarak, devrimci bir partinin yayın organını okumayı mı algılamamız gerekiyor? Yoksa devrimci bir insana sempati duyup onun yaptıklarını yapmaya çalışmayı mı algılamalıyız? Bu saydıklarımıza belli ölçüler içinde evet diyebiliriz. Ama sınıf bilinci olarak algılamamız gereken yalnızca bunlar olmamalıdır.

Sınıf bilinci, insanın hayatının tamamını, sınıfın çıkarlarıyla eş görmesi demektir. Bu çıkarları olabildiğince derinlemesine öğrenmesi, bilimsel bakış açısı edinmesi demektir.

Yukarda da değindiğimiz gibi, yayın sempatizanlarımız, parti sempatizanlarımız, ve tüm yoldaşlarımız mutlak suretle sınıf bilincini almış olmalı ve almamış olan arkadaşlarımıza da sınıf bilinci vermelidirler.

Savaşımız işçi sınıfının savaşı, çıkarımız işçi sınıfının çıkarıdır. Kürdüyle, Türküyle, Mısırlısıyla, Iraklısıyla, Afrikalısı, Hindistanlısı, Amerikalısı, Ingilteresi ve kısaca dünyalısıyla savaşımımız işçi sınıfının savaşımı, devrim savaşımıdır. Savaşımımız enternasyonalist Marksist ve Leninisttir.

İstanbul'dan bir gurup genç işçi yoldaş

Kızıl Ordu'nun Afganistan'dan çekilmesi, karşı devrime olanak tanıdı ama

Keskinleşen iç savaş devrimci olanakları da artıracaktır

Oportünist siyasete destek olduğu için Kızıl Ordu hem daha uzun kaldı, hem de görevini yarıda bırakarak çıktı gitti. Bu şekilde çıkması kuşkusuz yanlış olmuştur. Ama Sovyetler'in bugünkü yeni sosyal demokrat yönetimiyle, Kızıl Ordu'nun kalarak yapabileceği doğru da yoktur.

Gorbaçoflar emperyalizmle vardıkları uzlaşma sonucu Kızıl Ordu'yu Afganistan'dan çektiler. Yapılan Cenevre anlaşması uyarınca son Sovyet askeri de 15 Şubat'ta Afganistan'ı terketti.

Emperyalizm ve emperyalist basın Kızıl Ordu'nun çekilmesini övüyor. Bir yandan da Kabil hükümetine birkaç haftalık, en cömerti birkaç aylık ömür biçiyor. Lenin'in deyimiyle her iç savaşta olan "aşırı belirsizlik, denge yoksunluğu ve kaos", Afganistan'da en üst boyutlara ulaşmış durumda.

Bu yazıda Afganistan'da geçmişte olanları, bugüne nasıl gelindiğini, olası gelişmeleri değerlendirmeyeceğiz. Bu noktaları gelecek sayılarımızda incelemeye çalışacağız. Burada yalnızca Kızıl Ordu'nun çekilmesi konusunu değerlendirmeye çalışacağız.

Kızıl Ordu'nun girişi

Yürükoğlu yoldaş *Yaşayan Sosyalizm* kitabında, Afganistan konusunda önce SBKP'nin 26. Kongre raporundaki ilgili bölümü aktarıyor ve ardından görüşlerini şöyle belirtiyordu:

" 'Emperyalizm Afgan devrimine karşı ilan edilmemiş gerçek bir savaş açtı. Bu aynı zamanda *güney sınırlarımızın güvenliğine de* doğrudan bir tehdit yarattı. Bu koşullar altında dost bir ülkenin istediği askersel yardımı vermek zorundaydık.' (abç)

"Görüldüğü gibi, Kızıl Ordu'nun Afganistan'a girişi için aynı ağırlıkta iki neden sayılıyor. Emperyalizmin açtığı ilan edilmemiş savaş ve Sovyet güney sınırının güvenliği. Birincisine katılırız. 'Ülkelerin iç işlerine karışmama', yaşamın kurtlar sofrasında ne denli çaresiz bir ilke. Genel olarak 'uluslararası hukuk' denilen şey, yaptırım gücü olmayan, güç dengelerine göre değişen bir takım kurallar topluluğu. Bu ilke de onlardan biridir.

"Ne var ki, ikinci nedene katılmak olanaksızdır. Bu nasıl bir mantık olur? Afganistan'da devrimden önce kimler baştaydı? Öteki Sovyet sınırlarında kimler var? İsveç, Finlandiya, ABD, Japonya, Pakistan, İran, Türkiye. Bunlar Sovyet sınırlarına tehdit değil midir? Türkiye'deki faşist diktatörlük, hem de çok da can alıcı bir sınıra çok daha büyük bir tehdit değil midir? 'Sınır güvenliğine tehdit'in ölçüsü nedir? Böyle bir genellemeyle dünyanın en saldırgan ülkesi olmak da olanaklıdır." (R.Yürükoğlu, *Yaşayan Sosyalizm*, İşçinin Sesi Yayınları 25, s.19-20)

Emine Engin yoldaş da, *Afganistan Devrimi* adlı kitabında Kızıl Ordu'nun Afganistan'a girişi üzerine şunları yazmıştı:

"Kızıl Ordu'nun Afganistan'daki rolü çelişkili bir görünüm taşıyor. Bir yandan devrimci merkezin nesnel olarak sağladığı bir güvencedir. Kızıl Ordu, nesnel olarak emperyalizme karşı, beklenen enternasyonalist görevini yerine getiriyor. Öte yandan, devrimci kadroların tasfiyesine ve reformcu yönetime destek verdi, kendi eliyle devrimi zayıflatıyor.

"Kızıl Ordu'yu Afganistan'a göndermekle Sovyetler Birliği önemli bir sorumluluk yüklendi, özveri yaptı. Ancak uğrunda özveri yaptığı yönetim, Sovyetler'e düşen yükü daha da artırıcı niteliktedir. Afganistan gibi bir ülkede reformcu 'çözümler', uzun dönemde kazanımların yitirilmesine, çözümsüzlüğe götürür. Kızıl Ordu devrimci bir yönetime destek vererek girmiş olsaydı, hem devrimci merkez, hem Afganistan devrimi açısından çok daha çözümleyici davranmış olacaktı. Kızıl Ordu verdiği destekle enternasyonalist bir görev yapıyor, ancak bu desteğin verildiği yanlış çizgi, kendi eliyle devrimi zayıflatıyor. *Bayrak* gurubu devrimin belkemiğini kırıyor, Kızıl Ordu da kendi rızası dışında olmadan sakatlanan devrime koltuk değneği işlevi görmüş oluyor. Bu Afganistan'ın en acı derslerinden biridir." (Emine Engin, *Afganistan Devrimi*, İşçinin Sesi Yayınları 26, s.71)

Emine Engin yoldaş Kızıl Ordu'nun Afganistan'a girmesinin ne gibi sonuçlara yol açabileceği konusundaysa şunları demişti:

"Sorun şimdilik, Afganistan'da Kızıl Ordu'nun desteklediği devrim mi, yoksa devrimi gırtlaklayan bir yönetime destek verdiği için, tek başına Kızıl Ordu mu kazanacak çevresinde dönüyor. Tek başına Kızıl Ordu kazanırsa, bu sorunları bastıran ama çözmeyen, yeni yeni sorunlara gebe, geçici bir kazanım olacaktır.

"(...)

"... Afganistan'da yaşamın dayattığı devrimci önlemlerin yolundan yürünmezse, olmakta ve olacak olan, tam da bu ... durumdur. Köyleri bombalamak... Sosyalizmi cinayet, kırım gibi göstermek ve tüm bu kötülüklerin ardında Sovyetler Birliği'ni görmek... Yani Kızıl Ordu'yu dış bir işgalci durumuna sokmak. Bu, ... emperyalizmin de isteğidir." (*agy*, s.74-75)

Kızıl Ordu'nun çekilmesi

Kızıl Ordu'nun çekilmesi de girişi gibi çelişkili oldu. Çelişkinin birinci yanına bakalım.

Bir kere en başta bugüne dek yapılması gerekeni koymak gerekir. Doğru olan oportünist, reformist siyasetin terkedilmesi, devrimci siyaset doğrultusunda uygulamalara geçilmesi ve Kızıl Ordu'nun enternasyonalist yardımına devam etmesiydi.

Bu yapılsaydı, belki bugün çoktan karşı-devrim yenilmiş, Kızıl Ordu enternasyonalist görevini tamamlamış, Afganistan da sosyalizmin inşasına geçmiş olurdu. Oportünist siyasete destek olduğu için Kızıl Ordu hem daha uzun kaldı, hem de görevini yarıda bırakarak çıktı gitti. Bu şekilde çıkması kuşkusuz yanlış olmuştur. Karşı devrime bir zafer kazanma olanağı sağlanmıştır.

Kızıl Ordu'nun çekilmesinin ikinci yanına gelirsek, Sovyetler Birliği'nde Gorbaçof'un izlediği yeni sosyal demokrat siyasetle bağlı olarak, Kızıl Ordu'nun doğru siyasetten yana ağırlık koyması olanaksızlaşmıştır. Kızıl Ordu, devrimci *Halk* gurubuna karşı, reformist olan, hatta giderek Gorbaçof'a paralel olarak sosyal demokratlaşmış bulunan *Bayrak* gurubunun adeta bekçiliğini yapıyor, böylece doğru siyasetin kazanmasını engelliyordu.

Uygulanan yanlış siyaset, Kızıl Ordu'nun Afgan halkına yardıma gelen bir ordu olduğu gerçeğini yığınlara kavratmadı. Emperyalizmin onu işgalci gibi göstermesine yardım etti. Böylece iç gericilik milliyetçiliği ve dinsel tutuculuğu körükleyerek küçük burjuvaziyi, ulusal azınlıkları karşı devrim saflarına kazandı.

Sovyetler, hem karşı devrimin güçlenmesine neden olan bir yol izledi, hem de şimdi bu güç karşısında kalan halkı yüzüstü bırakıp çıkıyor. Bu açıdan, Kızıl Ordu'nun çekilmesi tek kelimeyle yanlış, kalleşçe oldu.

Ancak, Kızıl Ordu kalsaydı, devrim onun elinde ölecekti. Oysa şimdi çekilmesi, iç savaşın daha da kızışması, doğru siyasetin öne çıkabilmesi için küçük de olsa bir kapı açtı.

Kaldı ki bugün sorun, çekilsindi çekilmesindi tartışmasından ötedir. Çünkü Kızıl Ordu çekildi. Şimdi ne yapılması gerektiği sorusu ortada durmaktadır.

Bütün güçleri karşı-devrime karşı seferber etmek, doğru siyasetleri uygulamak, partiyi savaşan parti haline getirmek, yığınların devrimci enerjisini serbest bırakmak, tüm bunlar yapılacak şeyler olarak devrimcilerin komünistlerin önünde durmaktadır. Afganistan'da bu yetenekte kadro kaldı mı, bunu zaman gösterecek.

Kemal Koldaş

Kızıl Ordu'yu sokarken anayasa suçu işlediler

Ya çek rk n?

Kızıl Ordu'yu Afganistan'dan çekme kararı kendilerinin "eleştirdiği"(!) yöntemle alınmıştır. Anayasa açısından yine *suçtur.*

Yürükoğlu yoldaşımız, Ocak 1982'de yayınlanan *Yaşayan Sosyalizm*'de 26. Kongre Raporu'nu değerlendirmişti. Kitapta birçok önemli konunun yanısıra, Sovyetler'de aktif yığın demokrasisinin işleyişlerinin geri kalmış olduğunu vurgulayan yoldaşımız, somut bir örnek vererek, Kızıl Ordu'nun Afganistan'a yollanması sırasında bir *anayasa suçu* işlendiğini şu sözlerle açıklamıştı:

"Bir örnek verelim: Yeni Sovyet Anayasası'nın 5. maddesi şöyle diyor: 'Önemli devlet konuları ulus çapında tartışmaya açılacak ve halkoylamasına (referandum) sunulacaktır.' Kızıl Ordu'nun Afganistan'a yollanması 'önemli devlet konuları' arasında en önemlilerinden olduğu halde, Anayasa'nın zorunlu kıldığı tartışma ve referandum yapılmamıştır. *SSCB'de anayasa suçu işlenmiştir.* Bunun bu denli kolay yapılabilmesi, siyasal örgütlenme düzeyinde denetim mekanizmalarının, güç merkezlerinin yokluğunu gösterir. Toplumsal düzeyde demokratik hakların alışkanlık durumunu almamış olduğunu, kültürel gelişmedeki geriliği gösterir." (*R.Yürükoğlu, Yaşayan Sosyalizm*, Ocak 1982, s.150)

Bu satırların yazılmasından bu yana yedi yıl geçti. Şimdi Gorbaçof yönetimde. Gorbaçof yönetimi, Sovyetler'de "gelenek"(!) olduğu üzere, kendi reformlarına yandaş toplayabilmek için eskiye, bu arada da, "durgunluk" dönemi adını verdiği Brejniyef dönemine saldırıyor. Bunu yaparken, doğal olarak bazı gerçekleri kabullenmek zorunda kalıyor. Ve Afganistan'a asker yollanması kararının alınma biçimi yine tartışma konusu oluyor.

Örneğin Gorbaçof, Haziran-Temmuz 1988'de yapılan SBKP 19. Konferansı'na sunduğu raporda, uluslararası ilişkiler ve Sovyet tutumuna ilişkin bölümde, "diplomatik" bir dille şunları söyledi:

"Bazen öyle oldu ki *yaşamsal önem taşıyan kararlar* bile *dar bir çevre tarafından*, kollektif, kapsamlı bir değerlendirme ya da analiz *yapılmadan*, yeri geldiğinde dostlara doğru dürüst danışmadan alındı..." (M. Gorbaçof, "27. Parti Kongresi'nin kararlarının ve perestroykayı ilerletme görevlerinin uygulanmasında ilerleme üstüne", SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreterinin Parti'nin 19. Tüm Ülke Konferansı'na raporu, *Soviet Weekly*, 9 Temmuz 1988)(abç)

Burada, açıkça belirtilmeden, adı verilmeden sözü edilen bu "yaşamsal önem taşıyan" karar, Kızıl Ordu'nun Afganistan'a gönderilme kararıdır. Gorbaçof'un, konferansta sorunu parti içinde "dar bir gurubun" (herhalde Politbüro'nun) karar almasıyla sınırlı tutması, olayın özünü açıklamakta yetersiz kaldı. Ancak, konunun daha geniş bir çerçevede ele alınması için çok beklemek gerekmedi. Sovyet dışişleri bakanı Edvard Şevardnadze, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 43. oturumunda yaptığı konuşmada, Afganistan'daki gelişmelerden, "sosyalist hukuk devleti" konusundan söz ettikten *sonra* şöyle konuştu:

"Ülkemizde, stratejik dış siyaset kararlarının hazırlanmasında ve alınmasında *anayasal olarak yetkilendirilmiş bir mekanizma* biçimleniyor...

"Askeri bütçe, *askeri birliklerin ülke dışında kullanılışı...* gibi sorunlar, *anayasal* ve hukuksal soruşturma ve *denetime* tabi olacaktır." ("Sovyet delegasyonunun başı E. Şevardnadze'nin BM Genel Kurulu'nun 43. Oturumu'nda yaptığı konuşma, *Pravda*, 28 Eylül 1988)

Gorbaçof ve Şevardnadze'nin sözlerinin birlikte anlamı şudur:

SBKP ve Sovyetler Birliği yönetiminde, Kızıl Ordu birliklerinin Afganistan'a yollanması gibi "bazı yaşamsal önem taşıyan kararlar", anayasal denetim altında *olmadan* alınmış ve uygulanmıştır. Yani, Türkçesiyle, "SSCB'de anayasa suçu işlenmiştir".

Oportünistlerin, Sovyet anayasası uyarınca halkoylamasına sunmadan Kızıl Ordu'yu Afganistan'a yollaması suçtu. Hele, proleter enternasyonalizminin gereği olarak devrime destek olması, omuz vermesi gereken Kızıl Ordu'nun, devrimi boğan guruba destek olması, devrimin lideri Hafızullah Amin'i ve çok sayıda komünisti katletmesi daha büyük bir suçtu.

Gorbaçof yönetimi ise, oportünistlerin suçunu bir adım daha "ileriye"(!) götürdü. Amerikan emperyalizmiyle dünyanın "patlayıcı" noktalarındaki yangınları söndürmek üzere yaptığı işbirliğinin bir parçası olarak, Afganistan'daki Sovyet askerlerini geri çekti.

Bu karar, kendilerinin "eleştirdiği"(!) yöntemle alınmıştır. Anayasa açısından yine *suçtur.* Çünkü, devrim ve sosyalizmin *uzun erimli ve gerçek çıkarları açısından* "yaşamsal önem taşıyan" bu konuda, işçi sınıfının görüşüne, halkoylamasına yine başvurulmamıştır.

Geçmişe yöneltilen eleştirilerin, doğruyu bulmak kaygusuyla değil, bıçak kanırtmak amacıyla olduğunu bu tür ikiyüzlülük örnekleri çok güzel gösteriyor.

Salih Can

Haksızlığa karşı haklı öfke

Sayın abilerim ve ablalarım,

Nasılsınız? İyi misiniz? Burada çeşitli haksızlıklar oluyor. Bu haksızlıklar karşısında elimiz kolumuz bağlı kaldığımız zaman çok öfkeleniyoruz. Size bir haksızlığı anlatacağım. Bir gün ben okuldayken bir arkadaşımızı haksız yere suçladılar. Ben öğretmenimize dedim ki, "öğretmenim arkadaşımızın suçu yok." Öğretmenimiz ise "koca sınıf yalan mı söylüyor" dedi ve durumu araştırmadan arkadaşımıza ceza verdi. Çünkü öğretmenimiz eşitliğe önem vermiyor, zengin olanları seviyor, fakir olanları ise düşünmüyor.

İşte bu gibi haksızlıklar nedeniyle çok üzülüyorum. Oysa biz eşitlik için çalışacağız, çabalayacağız ve en sonunda eşitliği sağlayacağız.

Fevzi Orakçı, İstanbul

Korkuluk değil sınıf partisi gerek

Uzun bir aradan sonra size tekrar yazmanın mutluluğunu yaşıyorum. Son olarak 1980 yılında polis baskısı ile yazışmamız koptu. Olan olayları zaman zaman size anlatacağım.

Kayseri'de *İşçinin Sesi* dağıtımını yapıyordum. Kayseri ili Çankırı Kurşun Sanayii'nde T.Maden-İş sendikası örgütlü idi. Ben de işyeri baş temsilcisiydim. *İşçinin Sesi*'nin dağıtımından dolayı sendika bölge şubesiyle aramızda tartışmalar olurdu.

Çankırı 12 Eylül öncesi faşistlerin en yoğun bulundukları bölgelerdendi. O dönemlerde çok ciddi olarak tehdit edildik ama yılmadık. Bölge çok zaman sendikayı açamadı, Kayseri'de sol görüşlü işyerleri kalmadı. Çoğu sağın eline geçti. Ama bizim birliğimiz güçlendi.

Beş Çankırı işçisini faşistler değişik zamanlarda katlettiler. Biz yine işyerini terk etmedik. Fabrika şehir merkezine 22 km uzaktaydı. Bir gün sabah saat 6'da işe giden işçiler işe sokulmamış. Faşistler kapıyı kapatmış. Saat sekizde ben de vardım. Baktım ki işçiler Adana yolunun önünde toplu olarak duruyor, bazı insanlar birşeyler anlatıyor.

Otobüsten benim indiğimi gören işçi arkadaşlar el şaklattılar. Gözlüklü, şalvarlı bir kişi hemen öne geldi. Ne var dediğimde "abi biz müslümanız, komünistlerden burayı kurtaracağız" dedi. Sen kimsin dediğimde "ben Çelik-İş sendikasından geldim" dedi. Ben hemen tokatı ağzına vurdum. Meydan savaşı başladı. Bana üç el ateş edildi, ama işçiler silah sıkanı taşla yıktılar. Faşistler kaçmaya başladı. Arabanın birine epey hasar verdik. Otobüsler kaçtı.

İncesu yoluna doğru kaçan faşistlerin çoğunu esir aldık ama burjuvazinin bekçisi asker yetişti. Beni ve birkaç arkadaşımı tutukladı. Toplu isyana teşvikten savcı dava açtı. Halen dava devam ediyor.

Faşist polisler geldi, fabrikaya sokmadık. Bundan sonra savaşlar devam etti. Bölgede ne kadar faşist varsa bizim oraya geldi. Ama azimli ve kararlı Çankırı işçisi buna boyun eğmedi. Bildiri dağıtmaya gelen polis destekli faşistleri de dağıttık ama o akşam benim ev kurşunlandı. Evden çıkarken kasap karşıdan işaret etti. Eve geri döndüm. İkinci gün kasap bombalandı.

Bu olayların arkasından polis, asker desteğinde işyerinde arama yaptı. *İşçinin Sesi*'nin birkaç sayısını yakaladı. Baba denen komiser, vurulmuş gibi yakaladım yakaladım diye bağırmaya başladı. Beni yine götürdüler. Mahkeme serbest bıraktı. (Konu çok geniş, daha sonra yazacağım.)

12 Eylül 1980 geldi ben ve arkadaşlardan bazıları gözaltına alındık. İlk soru *İşçinin Sesi* oldu ama kararlı olarak bilmiyoruz dedik.

Askeri faşist diktatörlük, kapitalizme hizmet için insanları zindanlara doldururken, ben de toplam olarak 160 gün işkencede kaldım. Vücudumun büyük bir bölümü çalışmaz hale geldi. Midemin çoğunu kestirdim. Cezaevinden tahliye ettiler ama yakamı bırakmadılar. Hergün eve polis geldi. Bunun üzerine köye gittim. Köyde de jandarma geldi. Şimdi yurtdışındayım.

Bunalımı böyle baskılarla atlatacağını sananlar tabii ki atlatamadılar. Türkiye'de hayat çekilmez oldu. Bunalım devam ediyor. Burjuvazi kendi isteği ile cennetini vermez. Verse de dizginini elinde tutar.

Yasal parti kurdursa da kendi yasasını uygular. Onun için korkuluk değil sınıf partisi gerek. Yoksa tarih sınıf adına yargılar. İşçi sınıfı hesap sorar.

Veli Çakıcı, Fransa

Bir gurup devrimcinin Yalçın Küçük'e yazdığı açık mektubu yayınlıyoruz

Bilim adamlığı değil devlete danışmanlık

Hiçbir zaman illegal bir örgütte çalışmamış olduğunuza eminiz. Aynı zamanda illegal bir örgütün işleyişini kavramadığınıza da eminiz. Siz bu durumunuzu bir imtiyaz sanıp, illegal örgütlerin dilsiz kalmaya mahkum üyelerine saldırıyor, onları deşifre ediyorsunuz. Polisin akla karayı seçemediği durumlarda ona ipuçları gösteriyorsunuz. Yedi yıldır küllenmiş bilgileri tazeliyorsunuz. Bilimsel formasyonunuz ve inatçı araştırmacılığınızla bulup çıkardığınız bazı kilit bilgileri polise hediye ediyorsunuz.

Bu mektubu bir gurup devrimci adına kaleme alıyor ve birazdan anlayacağınız nedenlerden dolayı imzalamıyoruz. Sizin için de, mektubun imzasından çok, özü önem taşısa gerek.

Mektubumuzun amacı, dikkatinizi, çok görmezden geldiğiniz bir noktaya çekmek ve bu konuda sizi, sorumluluğunuzu mümkünse geliştirmeye çağırmaktır. *TKP Pişmanları* adlı kitabınızı eleştiriyoruz.

Kitabınızda illegal örgütün işleyişiyle ilgili ipuçları keşfediyorsunuz ve keşfinizin sevinci siyasal davranış sorumluluğunuzu aşıyor.

Azılı bir dönemin avlarından bir şeyler çıkarmaya çalışıyorsunuz. Hiçbir zaman illegal bir örgütte çalışmamış olduğunuza eminiz. Aynı zamanda illegal bir örgütün işleyişini kavramadığınıza da eminiz. Siz bu durumunuzu bir imtiyaz sanıp, illegal örgütlerin dilsiz kalmaya mahkum üyelerine saldırıyor, onları deşifre ediyorsunuz. Polisin akla karayı seçemediği durumlarda ona ipuçları gösteriyorsunuz. Yedi yıldır küllenmiş bilgileri tazeliyorsunuz. Bilimsel formasyonunuz ve inatçı araştırmacılığınızla bulup çıkardığınız bazı kilit bilgileri polise hediye ediyorsunuz.

TKP içinde olmadığınız halde bu denli "düzeyli" bir senteze ulaşmanızdan dolayı sizi kutlarız. Eminiz polis de sizi kutlar.

Binlerce dosya, onbinlerce sayfa ifade, tutanak, fezleke vs. içinde kaybolmuş eğitimsiz ve bilimsel düşünme — analiz gibi yetenekleri olmayan teorisiz polise, kendi en üst düzey uzmanlarının bile sağlayamayacağı bilgileri, fütursuzca hediye ediyorsunuz. Yakalananlar arasında önemli gördüğü ve kadro düzeyinden emin olmadığı kişilerin ideolojik düzeylerini saptamakla görevli polis ideologu(!) tarafından DAL'da sorgulansaydınız ve bu çok iddialı Marksizm uzmanının(!) düzeyini görseydiniz, ne demek istediğimizi anlardınız. İster CIA'de, ister benzeri başka bir yerde eğitim görsün, hiçbir kontrgerillacı sizin düzeyinize yaklaşamaz. MİT'in hazırladığı, faşistlerin yayınladığı *TKP'nin Öznesi - Nesnesi* adlı kitap bunun kanıtıdır.

Çalışmanızın çoğu sonucuna, ilk kez kendinizin mi ulaştığınızı sanıyorsunuz? Benzeri sonuçlara yıllar önce ulaşan insanların varlığı konusunda sizi temin ederiz. Ama bu insanlar sizin gibi sorumsuz olmadıkları için, illegal alanın derinliklerini korumak, bazı bilgileri küllendirmek ve bu nedenle de eldeki somut veriler üzerine politik gürültü koparmamak sorumluluğunu göstermişlerdir ve göstermeye devam edeceklerdir. Bu arada belirtmeliyiz ki mektubumuzun imzasız oluşu, polisin bilgilerine taze bir kan vermemek içindir.

Dahası: Polisin dilediği senaryolarla içiçe geçmiş ifadeler var, polisin ağır baskı altında yönlendirdiği ifadeler var, işkence altındaki devrimcilerin *kısmen* çözülmesinin ürünü olan ifadeler var, uygun biçimde yalanla bezenmiş ifadeler var, 80'i kurtarmak için 20'nin gözden çıkarıldığı ifadeler var. Ama siz illegal alanda örgütlenme ve çalışma nedir hiç bilmediğinizden dolayı olsa gerek bu ifadelerin hepsini gazete haberi sanıyorsunuz. Aynı biçimde, faşist mahkeme tutanaklarına da aşırı değer biçiyorsunuz.

Eğer yaptığınızın iyi niyetli bir politik amacı olduğunu ileri sürüyorsanız, size şunu kesinlikle söyleyebiliriz: Bu amacınız ne olursa olsun ve bu kitap sizi amacınıza ulaştırsın veya ulaştırmasın, polise yaptığınız hizmetin büyüklüğü yanında bunlar yeterli haklılık kazanmayacaktır.

Kesin kanıtlarıyla biliyoruz ki, kitabınızda adı geçen *bazı kimseler* (Çağatay Günel gibi pişman konumuna düşenleri vb. hariç tutuyoruz) çok hayati bir takım bilgileri polisten kaçırmışlardır, ama buna karşın bazı bilgileri vermek durumunda kalmışlardır. Şimdi siz bu kişileri hepten çözülmüş kabul ediyor ve düşene bir daha vuruyor, onları tek tek deşifre etmeyi yeğliyorsunuz. Bu kişilerin bu aşamada kendilerini savunma durumları yoktur. Bu kişiler şu anda nasıl "ben şu şu bilgileri etime gömdüm" diyebilirler? Veya polisi şaşırtmak için "nasıl şu şu yalanları söyledim" diyebilirler? MIT, polis ortada duruyor. İtirafçılık yapanlara, muhbirlere elbetteki sözümüz yok, ama siz bilim yapma adına *dilsizlere, suskunlara* saldırıyorsunuz. Hem yargıç, hem savcı, hem de infazcısınız.

Çok büyük yatırımlarla bile elde edilmesi güç bir uzmanlığı siz ücretsiz olarak polisin hizmetine sunuyorsunuz. Her türlü moral kaygunun ve politik sorumluluğun dışında hareket ederek kendi yeteneklerinizi yine kendiniz suistimal ediyorsunuz.

Epey bilgi toplamışsınız ama gerekli bilgeliği gösteremiyorsunuz.

Bir başka nokta daha: 141 ile 142 arasındaki farkı görmemenize şaşıyoruz. Siz acılarınızın büyük bölümünü 142'den çektiniz ve biz bu acılarınızı paylaşmayı kendimize devrimci görev sayarız. Ancak 142'de işkencenin, sorgulamanın bir sınırı vardır. Bu sınıra, işkence amaçsızlaştığında teknik anlamda varılır. Çünkü işkenceci zaten kişiyi mahkum edecek delillere sahiptir. Yazılar, kitaplar ortada alenidir. 141'de ise işkencenin sınırı yoktur.

141'de, işkence altındaki devrimciden sonsuz bilgi alınabileceği düşünülür. Mahkumiyet için çoğu kez delil yoktur, kişinin kendisinden "delil" elde etmek gereklidir. Artık herşey işkence altındaki devrimcinin dayanma gücüne, psikolojik durumuna, hayalgücüne, baskı altında şaşırtma yapabilme yeteneğine, kendi kafasına göre kurduğu enformasyon hiyerarşisine ve sonuçta hangi halkalardan en az zararla çıkacağı (kişisel ve örgütsel) konusundaki bilgilerine bağlıdır.

Üstelik işkenceci bu uğursuz işine hiçbir zaman sıfır bilgiyle başlamaz ve elindeki devrimci hiçbir zaman bağımsız, kendi başına bir ünite değildir. Muhbirlerin verdikleri bilgiler, başkalarının kendisini suçlayan ifadeleri vb. vardır, veya eylemleri bazı devrimci yayınlardan çıkarılabilir. Bu durumda yaşama savaşı karmakarışık labirentlerden geçerek ilerler.

Konuya ilişkin daha çok şey söylenebilir, ama sizin konumunuza düşmemek için söylemeye gerek yok. Her devrimci eylemin süreçleri, sonucu ve yığınlar üzerindeki etkinliği nasıl devrimciler tarafından tartışılıyor ve sonuca bağlanıyorsa, bu uğursuz işkencenin süreç, sonuç ve etkileri de işkence uzmanları tarafından tartışılıyor.

Sonuçta sizi bu mektup üzerinde düşünmeye ve sorumluluk duygunuzu geliştirmeye davet ediyoruz.

Batı Avrupa'dan bir gurup devrimci

Biz de bir çift söz ekleyelim:

Kendisi pişman TKP'ye düşman

Yalçın Küçük'ün *TKP Pişmanları* adlı kitabı gerçekten de bilim adamlığıyla, bilimsel araştırmacılıkla hiç mi hiç bağdaşmayan bir kitaptır.

Bu sayfamızdaki mektupta belirtildiği gibi, kitap birçok veriyi eksik ya da yersiz kullanmaktadır. Yalnızca bu kadarla da kalmayıp, dedikoduları türlü içinde vererek, onları "bilimsel veri" gibi sunmakta, gerçekleri çarpıtmaktadır. Ayrıca yazarın kendisi yalan yanlış birçok "veri" öne sürmektedir.

Kitap sözde pişmanlığa karşı, pişmanları sergilemek için yazılmış. Özde hiç de böyle olmuyor. Kitabın işlevi, TKP'nin pişmanlarını da tanık ve kanıt olarak kullanarak, TKP düşmanlığı, anti-komünizm yapmak olarak beliriyor.

Önsözde, "mücadele etmek isteyenler bu kitabı okumalıdırlar" deniyor. Mücadele etmek isteyenler bu kitabı okurlarsa, yazdığı kitabı okuma sorumluluğundan bile yoksun olan ve üstelik bunu da övünme konusu yapan Yalçın Küçük'ün kendi pişmanlığını öğrenirler.

Toplu sözleşme taslağına ilişkin istemlerin belirlendiği toplantı yığınsal oldu

Kazlıçeşme işçileri s¨zl şmeye hazırlanıyorlar

Toplu sözleşme taslağına yönelik olarak, bir süredir çeşitli düzeylerde komite ya da komisyon çalışması yürümüştü.

18 Şubat cumartesi günü, Kazlıçeşme deri işçilerinin, yaklaşan toplu sözleşmeye ilişkin bir toplantısı oldu. Zeytinburnu'nda Saray düğün salonunda yapılan toplantıya 700 kadar işçi katıldı. Toplantıda toplu sözleşme taslağına ilişkin bazı istemler belirlendi.

Toplu sözleşme taslağına yönelik olarak, bir süredir çeşitli düzeylerde komite ya da komisyon çalışması yürümüştü. Bir geniş komisyon, bir de onun yürütme komitesi, taslağa girmesi istenen maddeleri saptadılar. Bu çalışmalar sürecinde şöyle bir durum yansıdı:

İşçilerden, bir yıllık sözleşme, Kazlı temelinde daha yüksek bir asgari ücret, sosyal haklar yerine ücretin daha yüksek olması gibi bazı öneriler geldi. Bazı sendikacılar, hem tabanı bahane ederek, "taktik" nedenlerle, "tabana kabul ettirmek zor" diyerek vb. bu önerilere karşı çıktılar. Bu nedenle toplantıda da bu önerilerin tartışması pek yapılmadı.

Toplantıda önce yönetim kurulundan Ali Gündoğdu kısaca sözleşme taslağını açıkladı. Bundan sonra, düpedüz propaganda yapsın diye, SHP belediye başkanı adayına söz verildi. Ancak bu olay çıkardı. Dışarı çıkan, canı sıkılan işçiler oldu. Sonunda, SHP'li başkan adayına söz verilmesinin hata olduğu söylenerek olay kapatıldı. Gerçekten de SHP kuyrukçuluğu, artık "hata" sözcüğüyle bile açıklanamayacak bir onursuzluk örneğidir. Ve bunun sorumlusu, yine bazı sendikacıların "ince taktik"leridir.

SHP'li adayın konuşmasından sonra, TUSİAD başkanının fabrikasında grevde olan militan işçiler adına bir konuşma yapıldı ve coşkuyla karşılandı. Ardından da Munzur Pekgüleç konuştu. Konuşmasında Munzur Pekgüleç, toplu sözleşmenin zamanlarına ilişkin olarak öyle bir hesap yanlışı yaptı ki, bunu ancak bazı gerici sendikacılar ayak oyunu olarak yapıyorlar. Kuşkusuz Pekgüleç böyle bir amaç taşımıyor ama bölücülüğüyle ün salmış bu sendikacının bölücülük konusunda da benzeri bir yanlış hesap yaptığı belli oluyor.

Munzur Pekgüleç'ten sonra Deri-İş Kazlıçeşme şubesinin eski başkanı Hüseyin Ateş söz aldı. İşçiler Hüseyin Ateş'i coşkuyla ve sevgiyle karşıladılar. Senin gibi lider isteriyoruz diye kendine açıkça söylediler. Hüseyin Ateş konuşmasında, "içimizde dost görünen düşmanlara karşı da uyanık olun" dedi.

Salon Hüseyin Ateş'in konuşmasıyla coştu. Önerileri toparlayan Ali Gündoğdu'nun özetleyici konuşmasıyla ise toplantı bitti.

Toplantıdan iyi bir taslak çıktığını söyleyemeyeceğiz. Başta da değindiğimiz gibi, nun sorumluluğu, doğru dürüst sendikacılık yapmayıp, çeşitli "taktik" gerekçelerle doğrulardan kıvırtan tür sendikacılarındır. İşçi sınıfından yükselen sendikal demokrasi dalgası bunları ayıklayacaktır.

S.Günbudak







Cizre'deki binbaşı köylülerin kendisine komplo hazırladığını söylüyor

Yedirmemiş, "yedirmeli" demiş

Bütün köy bu binbaşıya komplo hazırlayıp planlı bir biçimde iftira ediyorsa helal olsun onlara.

Geçen ay Cizre'de iki polisin öldürülmesi üzerine burjuvazi Yeşilyurt köyünde bir operasyon düzenlemişti. Bu operasyon sırasında çeşitli işkencelerin yanında köylülere insan pisliği yedirilmiş, köylülerin dava açması ve basını, savcıyı, kamuoyunu sıkıştırması sonucunca olay tüm ülke çapında büyük tepkilere yol açmıştı.

Bunun üzerine burjuvazi olay hakkında soruşturma açmak ve operasyonu yöneten, pislik yedirme emrini veren binbaşı Cafer Çağlayan'ın görev yerini değiştirmek zorunda kaldı.

Operasyonda yapılanlar böyle açığa çıkmamış olsaydı elbette ki, ne soruşturma açılır ne de binbaşı yerinden oynatılırdı. Hatta belki de başarısından dolayı ödüllendirilirdi. Ama olaylar tersi yönde gelişti. Şimdi tüm burjuva kesimler göstermelik de olsa bu vahşeti "kınıyor", birşeyler yapmak zorunda kalıyor. Ancak yapılanlar burjuvazinin bu sahtekarca tutumunu ele veriyor. Birkaç örnek verelim:

Pislik yedirme ile ilgili soruşturma için bölgeye yollanan iki bakanlık müfettişi, köylülerin ifadesini alırken "yedirilen insan pisliği miydi, köpek pisliği miydi" diye soru soruyor. Şu burjuvazinin küstahlığına bakın siz. Sanki o insanlara herhangi bir pislik yedirmeye hakkı varmış gibi cinsini soruyor. Zaten önceki günlerde, bütün burjuvaların "insan pisliği" yedirilmiş olmasına özel vurgu yaparak "tepki" göstermelerinden böyle bir iki yüzlülüğe başvuracakları belliydi.

Bölgede soruşturma yapan müfettişler, köylülerin ifadesini aldılar. Ve tabii ki bütün köylüler olayı ayrıntılarıyla anlatarak doğruladılar. Bunun üzerine iğrenç binbaşı, köylülerin bir komplosuyla karşı karşıya olduğunu söyledi. Köylülere insan pisliği yedirmediğini, "bunları size yedirmeli" dediğini söyledi. Binbaşı yalnızca yedirmeye değil, bunu söylemeye de hakkı olmadığının farkında bile değil.

Binbaşının söyledikleri sömürgeci güvenlik güçlerinin Kürdistan'da çok büyük nefret ve tepkiyle karşılandıklarının da kanıtıdır. Binbaşı köylülerin komplosuyla karşı karşıyayım diyor. Hadi diyelim ki öyle. Pislik yedirmedi. Köyde bir tek allahın kulu böyle söylemiyor ama. Bütün köylüler yedirdi diye anlatıyor. Bütün köy bu binbaşıya komplo hazırlayıp planlı bir biçimde iftira ediyorsa helal olsun onlara. Binbaşı ne dese çamura batıyor.

Zekiye Gülveren